

آبان ۱۴۰۱  
ثبت: ۷۰۸  
مسلسل: ۱۸۵۰۶

**اظهار نظر کارشناسی درباره:  
«لایحه نظام جامع باشگاه‌داری در  
جمهوری اسلامی ایران»**



مرکز پژوهش‌ها  
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۵۰۶

کد موضوعی: ۲۷۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه نظام جامع باشگاه‌داری در جمهوری اسلامی ایران»

نام دفتر: مطالعات فرهنگ و آموزش

تهیه و تدوین: مهدی مرادی

ناظر علمی: موسی بیات

اظهار نظر کنندگان: امین پژمان، محمدرضا عبدلی، سعید جعفری، آرش فرهادیان بابادی،

علی تاجبخش

ویراستار ادبی: شیوا امین اسکندری

واژه‌های کلیدی:

۱. باشگاه‌داری ورزشی

۲. ورزش حرفه‌ای

۳. ورزش همگانی



تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۸/۲۲

## به نام خدا

### فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مقدمه
۲	۱. تصویر کلی لایحه
۳	۲. بررسی کلیات لایحه
۱۲	۳. بررسی جزئیات لایحه
۳۳	منابع و مآخذ





## اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی در جمهوری اسلامی ایران»

### چکیده

هدف لایحه نظام جامع باشگاه‌داری، ساماندهی امور باشگاه‌ها و حمایت از باشگاه‌داری ورزشی در کشور است. نقاط ضعف لایحه عبارت از: عدم توجه به ورزش همگانی (سلامت‌محور)، عدم توجه کافی به ورزش قهرمانی، بی‌توجهی به موضوع فرهنگ و مقولات فرهنگی، بی‌توجهی به الزامات انعقاد و اجرای قراردادهای، نامشخص بودن شرایط و چگونگی فعالیت باشگاه‌های ورزشی، نامشخص بودن شرایط و شیوه لغو فعالیت باشگاه‌های ورزشی، عدم توجه به ورزش بانوان، عدم توجه به ورزش رده‌های سنی پایه، عدم توجه به رشته‌های ورزشی ملی، سنتی و بومی و محلی، عدم توجه به رشته‌های ورزشی مدال‌آور، عدم توجه به رشته‌های ورزشی واجد ارزش، عدم توجه به رشته‌های ورزشی پایه و پرمثال و نقاط قوت نیز شامل توجه به باشگاه‌های ورزشی، حمایت از واگذاری باشگاه‌های ورزشی به بخش خصوصی، اعطای تسهیلات و مشوق‌ها جهت توسعه باشگاه‌داری ورزشی در کشور، رونق کسب‌وکار و اشتغال‌زایی در ورزش کشور و توجه به ورزش حرفه‌ای یا حرفه‌ای‌سازی ورزش بود.

بررسی نقاط قوت نشان می‌دهد که این لایحه در پی تبدیل باشگاه به مؤسسه و بنگاه تجاری و در راستای رونق کسب‌وکار ورزشی و ایجاد منابع درآمدی پایدار در ورزش است به‌نحوی که باشگاه‌ها در بلندمدت خودکفا شوند. کلیت این موضوع مورد تأیید است ولی با توجه به عنوان لایحه که نظام جامع باشگاه‌داری قید شده است اگر نواقص و نقاط ضعف مطروحه را بتوان در قالب مواد و تبصره‌هایی پوشش داد و به متن لایحه افزود که علاوه بر باشگاه‌های ورزش حرفه‌ای، کلیه باشگاه‌های فعال در کشور را شامل شود و چگونگی ارائه و لغو مجوز باشگاه‌داری و نحوه فعالیت باشگاه‌ها تعیین شود بر جامعیت و غنای این لایحه افزوده می‌شود و در این صورت محتوای ارائه شده نشان‌دهنده عنوان لایحه خواهند بود. بنابراین کلیات لایحه مورد تأیید است و با توجه به بررسی جزئیات لایحه (۱۵ ماده و ۳ تبصره پیشنهادی لایحه)، پیشنهادهایی در قالب پیش‌نویس پیشنهادی «لایحه نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی در جمهوری اسلامی ایران» ارائه می‌شود.

### مقدمه

ساختار ورزش کشور شامل نهادها و دستگاه‌های مختلف و متعددی می‌شود که بالاترین آن در عرصه داخلی وزارت ورزش و جوانان است و ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها و فدراسیون‌های ورزشی به لحاظ ساختاری و سلسله‌مراتب اداری زیرمجموعه وزارت ورزش و جوانان هستند و سطوح میانی قلمداد می‌شوند. در مجموع اگر وزارت ورزش و جوانان را به‌عنوان بالاترین نهاد ملی ورزش کشور در نظر گرفت که مؤثرترین نقش را در جهت‌گیری‌های ورزش کشور برعهده داشته و وظیفه ذاتی آن مدیریت و نظارت است، ازسوی دیگر، باشگاه ورزشی نیز عملیاتی‌ترین جایگاه را در ساختار

ورزش کشور دارد زیرا که فعالیتش اجرایی است و با مردم سرکار دارد و مهم‌تر از همه، در باشگاه است که ورزشکار و مربی آموزش داده و تربیت می‌شوند و نهایتاً در فرایندی تعریف شده به رشد و بالندگی می‌رسند. از این رو، باشگاه مهم‌ترین نهاد ورزشی کشور قلمداد می‌شود.

از سویی، حدود ۲۹ هزار باشگاه ورزشی وجود دارد که طبق آخرین آمار و اطلاعات در حدود ۲۵ هزار و ۷۸۲ باشگاه مجوزدار هستند ولی تعداد باشگاه‌هایی که در ورزش حرفه‌ای و یا لیگ حرفه‌ای فعالیت دارند و به نوعی باشگاه حرفه‌ای قلمداد می‌شوند معلوم نیست و برای باشگاه‌های عمومی یا همگانی و یا سلامت‌محور نیز چنین وضعیتی حاکم است. بنابراین لایحه نظام جامع باشگاه‌داری با هدف توسعه ورزش کشور و در راستای ساماندهی امور باشگاه‌های ورزشی تهیه شده است که در این لایحه حمایت‌هایی نیز به صورت تسهیلات و مشوق‌ها ارائه شده است.

در این گزارش، ابتدا کلیات لایحه مورد بررسی قرار می‌گیرد و نقاط قوت و ضعف آن شناسایی می‌شود و در گام بعد، جزئیات لایحه که شامل بررسی مواد و تبصره‌هاست بررسی و تحلیل می‌شود و در نهایت پیش‌نویس پیشنهادی در این راستا ارائه می‌شود.

### ۱. تصویر کلی لایحه

لایحه نظام جامع باشگاه‌داری در جمهوری اسلامی ایران مشتمل بر ۱۵ ماده و ۳ تبصره است که در قالب چهار فصل ارائه شد. فصل اول با عنوان «کلیات» ۲ ماده، فصل دوم تحت عنوان «ارکان نظام جامع» ۲ ماده، فصل سوم با عنوان «نقش دولت و نهادهای عمومی» ۲ ماده، فصل چهارم تحت عنوان «حمایت‌ها و تسهیلات» شامل ۸ ماده و ۳ تبصره و ماده (۱۵) نیز به صورت مجزا و جهت تعیین بازه زمانی تهیه آیین‌نامه‌های این قانون ارائه شده است.

### جدول لایحه نظام جامع باشگاه‌داری در جمهوری اسلامی ایران در یک نگاه

فصل	عنوان فصل	ماده	خلاصه محتوای ماده
اول	کلیات	۱	تعریف اصطلاحات و واژگان
		۲	اهداف نظام جامع
دوم	ارکان نظام جامع	۳	ارکان نظام جامع
		۴	وظایف ارکان نظام جامع
سوم	نقش دولت و نهادهای عمومی	۵	ممنوعیت باشگاه‌داری و تیم‌داری دولت در حوزه ورزش حرفه‌ای
		۶	تطبیق باشگاه‌های حرفه‌ای فعال وابسته به دستگاه‌های اجرایی با قانون حداکثر تا ۲ سال
چهارم	حمایت‌ها و تسهیلات	۷	حضور فقط یک تیم از باشگاه جهت حضور در هر سطح از مسابقات در صورت وجود شعب
		۸	ارائه تسهیلات ویژه به بخش خصوصی و تعاونی‌های سرمایه‌گذار در احداث یا راه‌اندازی اماکن ورزشی
		۹	واگذاری اراضی واجد شرایط به باشگاه‌های ورزشی معرفی شده از سوی وزارت
		۱۰	واگذاری اراضی و اماکن ورزشی و ورزشگاه‌های قابل‌واگذاری به باشگاه‌های متقاضی با حفظ کاربری
		۱۱	هزینه‌های صرف شده در احداث، تکمیل و تجهیز اماکن و توسعه رشته‌های ورزشی به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی گردد.
		۱۲	بیمه در چارچوب قوانین کار و تأمین اجتماعی
		۱۳	درآمدزایی باشگاه‌ها ناشی از حق پخش رویدادهای ورزشی از طریق رسانه ملی
		۱۴	بهره‌مندی اعضای اتحادیه از تسهیلات قانون
سایر	تعیین زمان جهت تهیه آیین‌نامه‌های قانون	۱۵	تعیین بازه زمانی جهت تصویب آیین‌نامه‌های این قانون در هیئت وزیران



## ۲. بررسی کلیات لایحه

### ۲-۱. نقاط قوت

#### ۲-۱-۱. توجه به باشگاه‌های ورزشی

باشگاه بنیادی‌ترین نهاد ورزش کشور است زیرا ورزشکار و مربی به‌عنوان اصلی‌ترین و عمده‌ترین عناصر ورزش درون باشگاه رشد و ارتقا یافته و به بالندگی می‌رسند. ازسوی دیگر، وزارت ورزش و جوانان بالاترین و مؤثرترین نهاد ورزشی کشور محسوب می‌شود و با حمایت، نظارت و هماهنگ‌سازی نهادهای ورزشی کشور همچون ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها و ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌ها و همچنین فدراسیون‌های ورزشی، انجمن‌های ورزشی و هیئت‌های ورزشی، شرایط را برای فعالیت باشگاه‌های ورزشی به‌عنوان هسته فعال و مولد بازیکن‌ساز و مربی‌ساز مهیا می‌کند.

#### ۲-۱-۲. حمایت از واگذاری باشگاه‌های ورزشی به بخش خصوصی

مفاد بند «ب» ماده (۱۱۷) قانون برنامه چهارم توسعه مبنی بر اجازه هزینه‌کرد یک درصد از اعتبارات دولتی توسط دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی برای ورزش در طول برنامه موجب شد که تعداد باشگاه‌های دولتی و تیم‌داری افزایش یابد که این عامل موجب بروز مشکلات متعددی برای بخش خصوصی فعال در حوزه ورزش شد. دولت براساس قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و همچنین جزء «۲» بند «ز» ماده (۱۱۷) قانون برنامه چهارم توسعه موظف بوده تا امور تصدی و ازجمله ورزش حرفه‌ای شرکت‌ها و باشگاه‌های دولتی و وابسته به دولت را به بخش خصوصی و تعاونی واگذار کند که این امر تاکنون تحقق نیافته است. در ضمن، تبصره ذیل ماده (۱۳) قانون برنامه پنجم توسعه، پرداخت هرگونه وجهی از محل بودجه کل کشور به هر شکل را به ورزش حرفه‌ای ممنوع کرده است. همچنین در تبصره «۲» ذیل ماده (۹۴) برنامه ششم توسعه، پرداخت هرگونه وجهی از محل بودجه کل کشور به هر شکل و به هر نحو به ورزش حرفه‌ای ممنوع است و در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی است.

ازسوی دیگر، تجربه خصوصی‌سازی در کشورهای مختلف جهان و در بخش‌های مختلف داخلی کشور نشان می‌دهد رویکرد واحدی برای خصوصی‌سازی و کاهش تصدی‌گری دولت وجود ندارد، بلکه اجرای موفق این برنامه تابع عوامل و شرایط مختلفی بوده و الزام‌های خاصی دارد. در این باره می‌توان گفت بدون فراهم شدن زیرساخت‌های درآمدزایی باشگاه‌ها و تعیین ضوابط حرف و مشاغل ورزش حرفه‌ای و ضوابط بیمه‌ای و مالیاتی، نوع و روش واگذاری به‌تنهایی نمی‌تواند ضامن موفقیت خصوصی‌سازی در ورزش حرفه‌ای کشور باشد. برای مثال، فقدان زیرساخت‌های درآمدزا برای باشگاه‌ها ازجمله عدم بهره‌مندی آنها از درآمدهای ناشی از پخش مسابقات ورزشی، درآمدهای روز مسابقه و فعالیت‌های تجاری و اقتصادی جزئی از آنهاست هرچند که بند «پ» ماده (۹۲) برنامه ششم توسعه به درآمدهای ناشی از پخش مسابقات ورزشی و توزیع آن بین سازمان صداوسیما و وزارت ورزش و جوانان اشاره دارد. ضمناً در این لایحه، ۶ هدف برای نظام جامع ارائه شده است که هدف ششم آن به دنبال «تقویت مشارکت بخش خصوصی در امر باشگاه‌داری» است. گفتنی است که محتوای جزء «۵» بند «الف» ماده (۴) قانون اهداف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان که جزو وظایف وزارتخانه است عبارت از «جذب، ساماندهی و تسهیل مشارکت، تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی به‌منظور توسعه ورزش کشور» است.

### ۳-۱-۲. اعطای تسهیلات و مشوق‌ها جهت توسعه باشگاه‌داری ورزشی در کشور

محتوای ارائه شده در فصل چهارم این لایحه که با عنوان «حمایت‌ها و تسهیلات» نگارش شده شامل ۸ ماده و ۳ تبصره است و در راستای ارائه هرچه بیشتر تسهیلات امکاناتی، زیرساختی، بیمه‌ای و درآمدزایی است تا بلکه این مشوق‌ها موجب رشد و گسترش باشگاه‌داری در کشور شده و نظام باشگاه‌داری ورزشی کشور توسعه یابد.

### ۴-۱-۲. رونق کسب‌وکار و اشتغال‌زایی در ورزش کشور

در اهداف ششگانه قید شده این لایحه، اهداف ۱ و ۲ مرتبط با رونق اقتصادی و اشتغال‌زایی در ورزش است و شامل عبارات «رشد فعالیت اقتصادی و اشتغال‌زایی در حوزه ورزش» و «توسعه فعالیت باشگاه‌های ورزشی و رونق کسب‌وکار آنها» است.

از سوی دیگر، حدود ۲۹ هزار باشگاه ورزشی به صورت عمومی (آماتوری) و حرفه‌ای در سطح کشور فعالیت دارند که طبق آمار رسمی ارائه شده وزارت ورزش و جوانان، ۲۵ هزار ۷۸۲ باشگاه دارای مجوز رسمی هستند که حدود ۱۵۰ هزار نفر به عنوان مربی (زن و مرد) مشغول به کار هستند و به صورت میانگین اگر هر باشگاه حداقل ۱۰ پرسنل (زن و مرد) را در رده‌های مختلف اداری استخدام کرده باشند نزدیک به ۲۵۰ تا ۳۰۰ هزار نفر پرسنل فعال دارند و در مجموع بدون حمایت‌ها و تسهیلات و وجود چنین قانونی حداقل حدود نیم میلیون نفر در این باشگاه‌های ورزشی مجوزدار فعالیت دارند که قطع‌به‌یقین با توجه به باشگاه‌های ورزشی بدون مجوز و زیرزمینی، آمار اشتغال افراد بیشتر از این مقدار است حال اگر قانون جامع باشگاه‌داری ورزشی با حمایت‌ها و تسهیلات ویژه تصویب و اجرایی شود قطعاً در حوزه ورزش رونق اقتصادی صورت گرفته و به شکوفایی ورزش خواهد انجامید.<sup>۱</sup> همچنین در ماده (۱۲) این لایحه به موضوع بیمه نمودن ورزشکاران، مربیان، سرپرستان و عوامل اجرایی شرکت‌کننده در مسابقات در چارچوب قوانین کار و تأمین اجتماعی اشاره شده است که این اقدام از محل قراردادهای منعقد شده آنها با باشگاه‌های شرکت‌کننده در لیگ‌های هر رشته ورزشی انجام می‌گیرد.

### ۵-۱-۲. توجه به ورزش حرفه‌ای یا حرفه‌ای‌سازی ورزش

لایحه نظام جامع باشگاه‌داری به گونه‌ای طراحی و تدوین شده است که در راستای حرفه‌ای‌سازی ورزش یا به سخنی دیگر، تبدیل ورزش به یک حرفه است زیرا در غالب مواد آن، اشارات مختص باشگاه‌های ورزش حرفه‌ای است و حتی تعریف باشگاه ورزشی در بند «۳» ماده (۱) این لایحه چنین قید شده است: «مؤسسه‌ای که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با هدف تعلیم و تعمیم سلامت جسمی و روحی افراد جامعه مبتنی بر اصول علمی و ارزش‌های اسلامی، ایجاد فضای کسب‌وکار و به دست آوردن رتبه و نشان (مدال) در یک یا چند رشته ورزشی مطابق ضوابط فنی و عمومی تعیین شده با مجوز وزارت، تأسیس و فعالیت می‌کند. این در حالی است که باشگاه ورزشی تعریف شده در بند «چ» ماده (۲) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶ عیناً همین است و در بند «ث» ماده (۲) قانون مذکور، ورزش حرفه‌ای این‌گونه تعریف شده است: «ورزشی است سازمان‌یافته که با رعایت مقررات خاص هر رشته با هدف کسب انتفاع مالی ورزشکار و سایر ذی‌نفعان در راستای توسعه اقتصادی و اجتماعی انجام می‌شود». شایان

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۰). واکاوی وضعیت اقتصادی باشگاه‌های ورزشی در دوران کرونا، شماره مسلسل: ۱۷۸۲، ص ۳.



ذکر است که در بند «۹» ماده (۱) همین لایحه عبارت «مجوز باشگاه حرفه‌ای» به‌عنوان اصطلاحات این لایحه این‌گونه تعریف شده است: «مجوزی که به‌منظور فعالیت باشگاه‌داری در عرصه حرفه‌ای از سوی فدراسیون مربوط صادر می‌گردد. کلیه باشگاه‌های دارای پروانه عضو اتحادیه باشگاه ورزشی شده و براساس مقررات تعیین شده از سوی وزارت فعالیت می‌نمایند». بنابراین با توجه به تعاریف فوق‌الذکر؛ هنگامی ورزش، حرفه‌ای می‌شود که باشگاه به‌عنوان مؤسسه و بنگاه تجاری قلمداد شود و ورزش نیز به‌عنوان یک حرفه و شغل برای افراد فعال در این عرصه انتفاع مالی داشته باشد. در این صورت، باشگاه برای خودکفا شدن باید زیرساخت‌های لازم جهت درآمدزایی پایدار را داشته باشد که این موارد عبارتند از: فعالیت‌های تجاری و اقتصادی، حق پخش رسانه‌ای و درآمدهای روز مسابقه که هر بخش نیز شامل موارد جزئی‌تری می‌شود.

## ۲-۲. نقاط ضعف

### ۲-۲-۱. عدم توجه به ورزش همگانی (سلامت‌محور)

مطابق بند «پ» ماده (۲) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶، ورزش همگانی عبارت است از: «هر نوع ورزش و فعالیت بدنی که نشاط و سلامت عمومی مردم را تأمین می‌کند». ازسویی، ماده (۳) همین قانون به اهداف تشکیل وزارت ورزش و جوانان اشاره دارد که «توسعه و تعمیم ورزش همگانی» در جزء «۱» بند «الف» آن قید شده است. ازسوی دیگر، اجزای «۱»، «۶»، «۱۰»، «۱۶»، «۲۳» و «۲۵» بند «الف» ماده (۴) به وظایف وزارت ورزش و جوانان در راستای توسعه و تعمیم ورزش همگانی می‌پردازد. این در حالی است که آمار و اطلاعات ارائه شده<sup>۱</sup> درخصوص فعالیت بدنی آحاد مختلف جامعه نشان می‌دهد که ۷۰ درصد ایرانیان در هیچ برنامه ورزشی مشارکت ندارند، حدود ۹۰ درصد آنها (هر دو جنس) فعالیت فیزیکی کافی ندارند، شمار افراد چاق طی ۴۰ سال اخیر افزایش ۵.۵ برابری داشته است و حدود ۶۰ درصد مردم ایران دارای اضافه وزن یا چاقی هستند، از هر سه مادر ایرانی دو مادر اضافه وزن دارند یا چاق هستند، از هر چهار دانش‌آموز (نوجوان)، یک دانش‌آموز اضافه وزن دارد یا چاق است. همچنین بند «۳» اصل سوم قانون اساسی؛ تربیت بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح هم‌عرض آموزش و پرورش رایگان بیان شده است این در حالی است که ورزش کردن در شرایط کنونی بسیار گران شده است و کالای لوکس قلمداد می‌شود، نرخ تعرفه‌های باشگاه‌های ورزشی برای قشر متوسط و پایان‌تر جامعه بسیار بالاست و هزینه لوازم، تجهیزات و البسه ورزشی نیز بسیار بالاست. ازسوی دیگر، سیاستگذاری‌های چند دهه اخیر نشان می‌دهد که ورزش در سبب سلامت نقش چندانی ندارد درحالی‌که پیشگیری مقدم بر درمان است. بنابراین اگر در نظام جامع باشگاه‌داری به ورزش همگانی و یا به تعبیری دیگر، به همگانی شدن ورزش و مهیا کردن بستر برای فعالیت بدنی و ورزش آحاد مختلف جامعه توجه نشود و ورزش همگانی به‌عنوان قاعده ورزش کشور در نظام باشگاه‌داری لحاظ نشود و جایگاهی برای آن تعریف نشود قطعاً این نظام باشگاه‌داری، جامع نیست و حرفه‌ای قلمداد می‌شود. بنابراین با توجه به اینکه باشگاه مهم‌ترین و بنیادی‌ترین نهاد ورزش کشور است، پیشنهاد می‌شود که باشگاه‌هایی تحت عنوان تندرستی یا سلامت‌محور و یا عمومی برای فعالیت آحاد مختلف جامعه در نظر گرفته شود.

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۱). تحلیل وضعیت ورزش بانوان در ایران و تبیین چالش‌ها و موانع و ارائه راهکارهای اثربخش. شماره مسلسل: ۱۸۲۴۳.

## ۲-۲-۲. عدم توجه کافی به ورزش قهرمانی

تحلیل وضعیت ورزش کشور در حوزه قهرمانی نشان می‌دهد که نتایج ورزش کشور در مهم‌ترین رویداد بین‌المللی جهان یعنی المپیک در چند دهه اخیر، سینوسی بوده است و اگر موفقیتی نیز حاصل شده است ناپایدار بوده است. از سوی دیگر، کمتر از ۲۰ درصد جمعیت جوان کشور در برنامه‌های ورزشی سازمان یافته شرکت می‌کنند و طی چند سال اخیر نیز بر اثر همه‌گیری ویروس کرونا، جمعیت ورزشکاران سازمان یافته از سه و نیم میلیون نفر به یک میلیون نفر کاهش یافته است و به تعطیلی و تغییر کاربری بیش از ۶۰۰۰ باشگاه ورزشی منجر شده است.

ورزش قهرمانی در بند «ت» ماده (۲) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶ عبارت است از: «ورزشی است رقابتی و سازمان یافته که با توجه به مقررات خاص هر رشته برای ارتقای نصاب (رکوردهای ورزشی و کسب رتبه یا نشان (مدال) انجام می‌شود». از طرفی در ماده (۳) همین قانون که به اهداف تشکیل وزارت ورزش و جوانان می‌پردازد، «توسعه و ارتقای ورزش قهرمانی» در جزء «۲» بند «الف» آن قید شده است. از طرف دیگر، اجزای «۶»، «۷»، «۱۰»، «۱۱»، «۱۲»، «۱۳»، «۱۴»، «۱۵»، «۱۶»، «۱۷» و «۱۹» بند «الف» ماده (۴) به صورت مستقیم و غیرمستقیم به وظایف وزارت ورزش و جوانان در راستای توسعه و ارتقای ورزش قهرمانی اشاره دارد.

بنابراین با توجه به وضعیت موجود ورزش قهرمانی و الزامات قانونی موجود در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان به نظر می‌رسد که در نظام جامع باشگاه‌داری باید جایگاه ورزش قهرمانی که به عنوان ورزش ملی و مدال آور قلمداد می‌شود مشخص باشد و نسبت آن با ورزش همگانی به عنوان قاعده ورزش کشور و همچنین ورزش حرفه‌ای که به عنوان میانجی و پل ارتباطی بین ورزش همگانی و ورزش قهرمانی قلمداد می‌شود مشخص و متعین باشد.

## ۲-۲-۳. بی توجهی به موضوع فرهنگ و مقولات فرهنگی

ورزش یکی از ارکان اساسی فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است و به عنوان مقوله‌ای فرهنگی یک پدیده مفید اجتماعی محسوب می‌شود که تأثیرگذاری بسیار عمیقی در توسعه کشورها دارد. مطمئناً ساختارهای صنعتی، اقتصادی و سیاسی جامعه در دنیای امروز ارتباط متقابلی با ورزش دارند؛ زیرا که ورزش کارکردهای متعددی در حوزه‌های اقتصاد، سیاست، فرهنگ، جامعه، امنیت و سلامت دارد. از سوی دیگر، انقلاب اسلامی ایران، انقلابی فرهنگی است بنابراین جایگاه و نقش ورزش به عنوان مقوله‌ای فرهنگی باید به گونه‌ای تعریف شود و ساختارها و نهادهای ورزش به گونه‌ای ترتیب و ترسیم یابد که موضوع‌های فرهنگی، ارزشی و اخلاقی به عنوان اصل جدایی‌ناپذیر آن لحاظ شود.

بررسی محتوای لایحه نشان می‌دهد که به فرهنگ و مقولات فرهنگی توجهی نشده است این در حالی است که در ماده (۳) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶ که در خصوص اهداف تشکیل این وزارتخانه است، «تحکیم و تقویت معنویت و ارزش‌های اخلاقی و منش پهلوانی در ورزش مبتنی بر فرهنگ اسلامی-ایرانی» در جزء «۶» بند «الف» آن قید شده است. همچنین در جزء «۴» بند «الف» ماده (۴)، عبارت «ترویج ارزش‌ها و موازین اسلامی و ارزش‌های فرهنگی- اخلاقی، انقلابی، منش پهلوانی در ورزش» به عنوان یکی از وظایف وزارت ورزش و جوانان بدان اشاره شده است.



مقام معظم رهبری در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در آذرماه سال ۱۳۸۶ ضرورت تهیه پیوست فرهنگی برای طرح‌های گوناگون کشور را مورد تأکید قرار دادند و فرمودند: «در طرح‌های گوناگون که در کشور تنظیم می‌شود، طرح‌های پولی و مالی و عمرانی، حتماً یک پیوست فرهنگی وجود داشته باشد» و همین‌طور در نخستین بند سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ ابلاغی ازسوی رهبر معظم انقلاب و نیز در ماده (۲) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه، تهیه پیوست فرهنگی برای طرح‌های مهم و جدید توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی مورد تأکید و تصویب قرار گرفته است.<sup>۱</sup> در بند «ت» ماده (۲) برنامه ششم توسعه نیز «فرهنگ عمومی و سبک زندگی ایرانی-اسلامی» به‌عنوان مسائل محوری برنامه قلمداد شده است. در اجرای مصوبات مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۱ و ۱۳۸۷/۱۰/۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی درخصوص «سیاست‌ها و اولویت‌های تربیت بدنی» و «وظایف کمیسیون فرهنگی تربیت بدنی» و به استناد بندهای ۵ و ۶ راهبرد ملی و بند ۲۰ اقدامات اجرایی نقشه مهندسی فرهنگی کشور و به‌منظور ساماندهی وضعیت فرهنگی تربیت بدنی و ورزش کشور براساس رهنمودهای حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، «اولویت‌ها و اقدامات اساسی حوزه فرهنگی ورزش کشور (نظام‌نامه فرهنگی ورزش کشور)» که در جلسه ۷۸۱ مورخ ۱۳۹۵/۳/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد به شرح زیر برای اجرا ابلاغ شد:

- ساماندهی وضعیت رسانه‌های ورزش کشور
  - تقویت و ارتقای روحیه پهلوانی و پاسداشت ارزش‌های معنوی و اخلاقی
  - توسعه و ارتقای کیفی و کمی ورزش بانوان
  - تقویت و ارتقای سلامت عمومی
  - تقویت و نهادینه‌سازی ورزش‌های ملی و بازی‌های بومی و محلی
  - توسعه سرمایه‌گذاری ورزش کشور در سطوح پایه (ورزش دانش‌آموزی و دانشجویی) با رویکرد فرهنگی و تربیتی
  - ارتقای سهم ورزش در تولید ناخالص ملی و رونق اقتصاد دانش‌بنیان ورزش
  - مبارزه ساختارمند با ناهنجاری‌های اخلاقی و فرهنگی
  - نظارت دقیق و مستمر بر فعالیت باشگاه‌های ورزشی عمومی
  - ساماندهی وضعیت فرهنگی ورزش قهرمانی و حرفه‌ای کشور
- درمجموع، ورزش به‌عنوان مقوله‌ای فرهنگی دارای کارکردهای متعددی در حوزه‌های مختلف ازجمله جامعه، اقتصاد، سیاست، سلامت و ... است. ازسوی دیگر، در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶ و بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در آذرماه سال ۱۳۸۶ و اولویت‌ها و اقدامات اساسی حوزه فرهنگی ورزش کشور (نظام‌نامه فرهنگی ورزش کشور) بر موضوعات فرهنگی، ارزشی، اخلاقی و منش پهلوانی تأکید بسیار شده است ولی در نظام جامع باشگاه‌داری هیچ اشاره‌ای به این موضوع مهم نشده است و قطعاً ماده/مواد و تبصره/تبصره‌هایی از آن می‌بایست به مباحث فرهنگی حوزه ورزش اختصاص یابد.

۱. نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور، مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، مصوب ۱۳۹۲/۰۱/۲۱.

#### ۴-۲-۲. بی‌توجهی به الزامات انعقاد و اجرای قراردادهای

گزارشی در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی<sup>۱</sup> درخصوص قراردادهای حرفه‌ای ورزش با تأکید بر رشته فوتبال در سال ۱۳۹۹ تهیه شد که نشان می‌دهد در یک دهه گذشته حدود ۴۷ میلیون دلار توسط فیفا و دادگاه بین‌المللی ورزش علیه فدراسیون فوتبال و باشگاه‌های ایرانی حکم صادر شده است و این مبلغ به‌عنوان جریمه‌ها و بدهی‌های فوتبال ایران به بازیکنان و مربیان خارجی بود.

بررسی‌های کارشناسی نشان داد که سوءمدیریت ورزش کشور در این حوزه بسیار آشکار است. ازسوی دیگر، وجود ایرادها و نواقص حقوقی در قراردادهای منعقد شده نشانگر عدم استفاده از وکلای حقوقی مجرب و بادانش در مراحل مذاکره، انعقاد و اجرای قرارداد است. مجموع این اتفاقات علاوه بر هدررفت بیت‌المال، ضربه مهلکی به وجهه کشور در عرصه‌های داخلی و خارجی خواهد زد و حیثیت ملی و منافع مالی را زیر سؤال می‌برد و باور عمومی نسبت به نهاد ورزش و نهایتاً حاکمیت را خدشه‌دار می‌کند.

بنابراین باشگاه‌های ورزشی باید مکلف شوند که با بهره‌مندی از خدمات مراجع حقوق ورزشی، نسبت به استانداردسازی قراردادهای ورزشی در چارچوب قوانین و مقررات ملی مبتنی بر موازین شرعی، ارزش‌های اسلامی و آرمان‌های انقلاب اسلامی و در چارچوب قوانین و مقررات بین‌المللی اقدام کنند. ازسوی دیگر، وزارت ورزش و جوانان با همکاری اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی مسئولیت نظارت بر اجرای این قراردادها را در تمام مراحل دارند و این قراردادها بایستی دارای شفافیت مالی باشند.

#### ۵-۲-۲. نامشخص بودن شرایط فعالیت باشگاه‌های ورزشی

با وجود ۴ فصل، ۱۵ ماده و ۳ تبصره در لایحه نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی، ولی شرایط و نحوه فعالیت و تیم‌داری باشگاه ورزشی به لحاظ مدیریتی، فنی، فرهنگی و حقوقی تعیین نشده است. این در حالی است که در نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی باید نحوه فعالیت و تعامل بین طرفین (اتحادیه و باشگاه) و الزامات و ملاحظات مشخص شده باشد و براساس آن اقدام کرد. به‌عنوان مثال هر باشگاه در چه رشته‌ها، رده‌های سنی و جنسیتی می‌تواند تیم‌داری کند و الزامات و تسهیلات تعیین شده به چه نحو است.

#### ۶-۲-۲. نامشخص بودن شیوه لغو فعالیت باشگاه‌های ورزشی

در این لایحه پیشنهادی، در هیچ‌کجای محتوای آن به نحوه لغو پروانه فعالیت باشگاه ورزشی اشاره‌ای نشده است. قطع‌به‌یقین هر شخصیت حقیقی و حقوقی متقاضی پروانه فعالیت باشگاه ورزشی تحت الزامات و ملاحظاتی و با بهره‌مندی از تسهیلات تعیین شده پروانه باشگاه را اخذ و شروع به فعالیت می‌کند و اگر طبق آیین‌نامه اجرایی الزامات و ملاحظات رعایت نشد و یا برابر با مقررات تخلفی صورت گرفت اتحادیه مربوطه می‌تواند پروانه فعالیت آن باشگاه‌دار را لغو کند.

#### ۷-۲-۲. عدم توجه به ورزش بانوان

ماده (۳) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶ به اهداف تشکیل این وزارتخانه اشاره دارد که «توسعه و تقویت ورزش بانوان» در جزء «۵» بند «الف» آن بیان شده است. ازسویی در بند «الف» ماده

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۹). مسئله قراردادهای حرفه‌ای ورزشی با تأکید بر رشته فوتبال، شماره مسلسل: ۳۷۰۱۷۱۷۴.



(۴)، اجزای «۸» و «۲۰» به صورت مستقیم و اجزای «۱»، «۶»، «۱۰»، «۱۲»، «۱۳»، «۱۵»، «۱۹»، «۲۳» و «۲۵» به صورت غیرمستقیم به وظایف وزارت ورزش و جوانان در راستای توسعه و تقویت ورزش بانوان اشاره دارد. این در حالی است که در این لایحه هیچ گونه اشاره‌ای به ورزش بانوان نشده است و الزامات و یا تسهیلاتی جهت حرکت باشگاه‌داران در راستای تیم‌داری در بخش بانوان و به صورت کلی فعالیت در این حوزه نشده است.

آمار و اطلاعات توصیف وضعیت موجود ورزش بانوان نشان می‌دهد<sup>۱</sup> که حدود ۴ درصد از آمار ۴۰ میلیونی بانوان ایران، به صورت عمومی یا همگانی مشارکت ورزشی دارند که آمار بسیار نگران‌کننده‌ای است. از سوی دیگر، از میان دختران دانش‌آموز (۷ تا ۱۸ سال) مقاطع تحصیلی مختلف، حدود ۷۱ درصد وزن طبیعی و مطلوبی دارند و حدود ۲۹ درصد دارای عارضه هستند که حدود ۲۴ درصد از اضافه وزن و چاقی (۱۸ درصد اضافه وزن و ۶ درصد چاقی) و حدود ۵ درصد از لاغری رنج می‌برند. در میان بانوان ۱۸ سال به بالا نیز حدود ۳۱ درصد وزن طبیعی و مطلوب دارند و ۶۹ درصد به لحاظ شاخص توده بدنی دارای عارضه هستند که حدود ۶۵ درصد از چاقی و اضافه وزن (۳۵ درصد اضافه وزن و ۳۰ درصد چاقی) و حدود ۴ درصد از لاغری رنج می‌برند.

همچنین، با توجه به شرایط موجود ورزش کشور و امکانات، زیرساخت‌ها و اماکن ورزشی و بودجه و اعتبارات تخصیص یافته به ورزش بانوان می‌توان اظهار کرد که به نسبت میزان توجه به ورزش آقایان از سوی دولت، وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌ها نتایج کسب شده بانوان در بازی‌های المپیک و پارالمپیک رو به رشد بوده است. همچنین، بررسی عملکرد بانوان ورزشکار در تاریخ ادوار بازی‌های آسیایی نشان‌گر رشد و ارتقای عملکردی بانوان در این بازی‌هاست به ویژه که در سه دوره اخیر یعنی ۲۰۱۰ گوانگژو، ۲۰۱۴ اینچئون و ۲۰۱۸ جاکارتا نتایج بهتری را در مقایسه با سایر دوره‌ها کسب کرده‌اند و چه بسا به نسبت آقایان ورزشکار شرکت‌کننده عملکرد تقریباً برابری داشته‌اند. با این اوصاف مشاهده می‌شود که با وجود وضعیت نامطلوب میزان فعالیت بدنی بانوان و وضعیت بدنی آنها و از سوی دیگر، نتایج عملکردی مثبت و رو به رشد در رویدادهای بین‌المللی ورزش به‌رغم کمبود زیرساخت‌ها و اماکن ورزشی ولی الزام و ملاحظه‌ای در این نظام جهت فعالیت بانوان مشاهده نمی‌شود.

#### ۸-۲-۲. عدم توجه به ورزش رده‌های سنی پایه

رده‌های سنی پایه به رده‌های سنی نونهالان، نوجوانان و جوانان اطلاق می‌شود که ورزشکاران رشته‌های مختلف در آن سطوح فعالیت می‌کنند. بررسی مواد مختلف و تبصره‌های این لایحه نشان می‌دهد که به مقوله استعدادیابی و گستره فعالیت باشگاه در رده‌های سنی پایه و همچنین مدیریت استعداد توجهی نشده است. بنابراین جهت پشتیبانی از ورزش کشور و همچنین باشگاه مورد نظر در رشته مورد فعالیت می‌توان الزاماتی را تعیین کرد که باشگاه‌های مختلف در همه رده‌های سنی پایه و یا در یکی از رده‌های سنی پایه فعالیت کنند و از تسهیلات تعریف شده در آیین‌نامه اجرایی بهره‌مند شوند. گفتنی است که یکی از راه‌های درآمدزایی در فعالیتهای تجاری و اقتصادی باشگاه‌های ورزشی، نقل و انتقال بازیکنان است که اگر باشگاه‌ها در رده‌های سنی پایه فعالیت بلندمدت و اثربخشی داشته باشند و بازیکنان مؤثر، کلیدی و آینده‌داری را تربیت کرده باشند قطعاً از این منبع سودآور بهره‌مند خواهند شد.

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۱). تحلیل وضعیت ورزش بانوان در ایران و تبیین چالش‌ها و موانع و ارائه راهکارهای اثربخش. شماره مسلسل: ۱۸۳۴۳.

### ۹-۲-۲. عدم توجه به رشته‌های ورزشی ملی، سنتی و بومی و محلی

هر کشوری دارای فرهنگ و ارزش‌های ویژه خود است. یکی از راه‌های نافذ انتقال فرهنگ از نسلی به نسل دیگر، بازی‌های سنتی و محلی است. بازی‌های بومی و محلی شامل فعالیت‌هایی می‌شود که به‌طور خاص به منطقه ویژه‌ای تعلق دارد. این بازی‌ها اغلب گروهی و پیام‌آور نوعی همکاری و یکدلی در فعالیت‌های اجتماعی است. از این فعالیت‌ها می‌توان به کشتی گیله‌مردی در گیلان، شترسواری در سیستان و بلوچستان، هفت‌سنگ، الک‌دولک و امثالهم اشاره کرد.<sup>۱</sup> ورزش‌های سنتی، بومی و محلی کشور ما علاوه بر آثاری که از لحاظ ورزشی دارد، دارای فواید زیادی است. این ورزش‌ها از نظر گرایش‌ها، علایق فرهنگی و ذوق هنری مردم مناطق مختلف کشور بهترین عامل تفریحات و سرگرمی‌های مفرح و سالم و سازنده می‌باشند.<sup>۲</sup>

به‌نظر می‌رسد جهت جلوگیری از محو شدن بازی‌های بومی و محلی و ازسوی‌دیگر در راستای ترویج و تعمیم این بازی‌ها و یا رشته‌های ورزشی سنتی باید الزامات و ملاحظاتی را در نظام جامع باشگاه‌داری لحاظ کرد تا بیش از گذشته در سراسر کشور رشد و گسترش یابد و این گسترش رشته‌های ورزشی و بازی‌ها خود موجب انتقال خرده‌فرهنگ‌ها و ارزش‌های اقوام مختلف به یکدیگر می‌شود که در بلندمدت از فرهنگ ایرانی-اسلامی پاسداری و حفاظت می‌کند.

### ۱۰-۲-۲. عدم توجه به رشته‌های ورزشی مدال‌آور

به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که در ادوار بازی‌های المپیک و پارالمپیک برای جمهوری اسلامی ایران مدال کسب کرده‌اند. از جمله این رشته‌ها می‌توان به کشتی آزاد و فرنگی، وزنه‌برداری و تکواندو اشاره کرد. قطع‌به‌یقین تیم‌داری باشگاه‌ها در چنین رشته‌هایی هم به شخصیت و منزلت اجتماعی باشگاه‌ها کمک می‌کند و هم موجب رونق و افزایش تعداد ورزشکاران این رشته‌ها و درنهایت تولد قهرمانان بیشتر و جدیدتری خواهد شد.

### ۱۱-۲-۲. عدم توجه به رشته‌های ورزشی واجد ارزش

به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که از حیث فرهنگ اسلامی-ایرانی واجد اهمیت و اولویت باشد. از جمله این رشته‌ها می‌توان به شنا، سوارکاری، تیراندازی و تیر و کمان اشاره کرد. با توجه به تأکیدات دین مبین اسلام و پیامبر اکرم (ص) به فعالیت در این رشته‌های ورزشی و لزوم پرداختن به آنها؛ به‌نظر می‌رسد که این رشته‌ها باید در اولویت فعالیت باشگاه‌داران با ارائه تسهیلات متناسب قرار گیرد.

### ۱۲-۲-۲. عدم توجه به رشته‌های ورزشی پایه و پرمدل

رشته‌های ورزشی پایه به رشته‌هایی اطلاق می‌شود که بسترسازی مناسب را برای ترویج و تعمیم برخی از ورزش‌ها ایجاد می‌کنند. برای مثال، رشته‌هایی چون دوومیدانی و ژیمناستیک از این قبیل است.

رشته‌های ورزشی پرمدل: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که در بازی‌های المپیک، بازی‌های پارالمپیک، بازی‌های آسیایی و بازی‌های پارآسیایی دارای بیش از ۶ مدال باشند. برای مثال، ۱۵ رشته ورزشی المپیکی به‌عنوان رشته‌های پرمدل بیان می‌شود که پنج رشته اول به‌ترتیب شامل: ورزش‌های آبی (شنا، شیرجه، واترپلو، شنای هنری، آب‌های آزاد) با ۱۴۷ مدال، دوومیدانی با ۱۴۴ مدال، قایقرانی (اسلاوم، اسپرینت، بادبانی، روئینگ) با ۱۲۰ مدال،

۱. سازمان تربیت بدنی (۱۳۸۲). تهیه سند راهبرد توسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش.  
۲. همان.



دوچرخه‌سواری (بی ام ایکس آزاد، بی ام ایکس، جاده، پیست، کوهستان) با ۶۶ مدال و ژیمناستیک (هنری، ریتمیک و ترامپولین) با ۵۴ مدال می‌شود.

نکته حائز اهمیت این است که جهت موفقیت در رویدادهای بین‌المللی معتبر و به‌ویژه بازی‌های المپیک و کسب مقام در خور ناگزیر بوده که روی رشته‌های ورزشی پایه به‌دلیل میزان تأثیرگذاری آنها بر رشد، بالندگی و توسعه ورزشکار و همچنین رشته‌های ورزشی پرمدل به‌دلیل تعدد مدال‌ها سرمایه‌گذاری کرده و نگاهی بلندمدت و صبورانه به این برنامه‌ریزی راهبردی داشت و یکی از فضاها یی که به ترویج، تعمیم و گستردگی این رشته‌ها کمک شایانی می‌کند نهاد باشگاه است که باید الزامات، ملاحظات و مشوق‌های لازم در این خصوص تعریف شود.

### ۳-۲. ارزیابی کلیات لایحه

بررسی غالب مسائل حوزه ورزش از جمله موضوع اشتغال، مهاجرت، بیمه ورزشکاران، ... و همچنین عدم واگذاری باشگاه‌های بزرگ به‌ویژه پرسپولیس و استقلال به‌دلیل مهیا نبودن زیرساخت‌های واگذاری از جمله برند، نواقص موجود در اجرایی شدن مقررات حق مالکیت فکری، حق پخش رسانه‌ای و درآمدهای روز مسابقه موجب شد که حل این مسائل به قانون نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی گره خورد.

از سوی دیگر، لایحه اعلام وصول شده، دارای نقاط ضعف و نقاط قوت است. نقاط ضعف لایحه عبارت است از: عدم توجه به ورزش همگانی (سلامت‌محور)، عدم توجه کافی به ورزش قهرمانی، بی‌توجهی به موضوع فرهنگ و مقولات فرهنگی، بی‌توجهی به الزامات انعقاد و اجرای قراردادهای، نامشخص بودن شرایط و چگونگی فعالیت باشگاه‌های ورزشی، نامشخص بودن شرایط و شیوه لغو فعالیت باشگاه‌های ورزشی، عدم توجه به ورزش بانوان، عدم توجه به رده‌های سنی پایه، عدم توجه به رشته‌های ورزشی ملی، سنتی و بومی و محلی، عدم توجه به رشته‌های ورزشی مدال آور، عدم توجه به رشته‌های ورزشی واجد ارزش، عدم توجه به رشته‌های ورزشی پایه و پرمدل و نقاط قوت نیز شامل توجه به باشگاه‌های ورزشی، حمایت از واگذاری باشگاه‌های ورزشی به بخش خصوصی، اعطای تسهیلات و مشوق‌ها جهت توسعه باشگاه‌داری ورزشی در کشور، رونق کسب‌وکار و اشتغال‌زایی در ورزش کشور، توجه به ورزش حرفه‌ای یا حرفه‌ای‌سازی ورزش بود.

بررسی نقاط قوت نشان می‌دهد که این لایحه در پی تبدیل باشگاه به مؤسسه و بنگاه تجاری و در راستای رونق کسب‌وکار ورزشی و ایجاد منابع درآمدی پایدار در ورزش است به‌نحوی که باشگاه‌ها در بلندمدت خودکفا شوند. کلیت این موضوع مورد تأیید است ولی با توجه به‌عنوان لایحه که نظام جامع باشگاه‌داری قید شده است اگر نواقص و نقاط ضعف مطروحه را بتوان در قالب مواد و تبصره‌هایی پوشش داد و به متن لایحه افزود که علاوه بر باشگاه‌های ورزش حرفه‌ای، کلیه باشگاه‌های فعال در کشور را شامل شود و چگونگی ارائه و لغو مجوز باشگاه‌داری و نحوه فعالیت باشگاه‌ها تعیین شود بر جامعیت و غنای این لایحه افزوده می‌شود و در این صورت محتوای ارائه شده نشان‌دهنده عنوان لایحه خواهد بود. بنابراین کلیات لایحه مورد تأیید است و با توجه به بررسی جزئیات لایحه، پیشنهادهایی در قالب پیش‌نویس پیشنهادی «لایحه نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی در جمهوری اسلامی ایران» ارائه می‌شود.

### ۳. بررسی جزئیات لایحه

پس از بیان دیدگاه کارشناسی در خصوص کلیات لایحه، ضرورت دارد تا هریک از مواد لایحه به صورت جزئی و موردی نیز مورد بررسی قرار گرفته و درباره آن نظر کارشناسی ارائه شود. در این بخش، ۱۵ ماده به همراه ۳ تبصره و حتی مقدمه (دلایل توجیهی) لایحه مورد بررسی قرار گرفت و پیشنهادهایی جهت تأیید، رد یا اصلاح ارائه شد.

#### مقدمه (دلایل توجیهی)

به منظور ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی، تقویت قوای جسمانی، روح جوانمردی و تحقق سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و تکالیف مقرر در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

#### نظر کارشناسی:

عنوان لایحه و محتوای ارائه شده در مواد و تبصره‌ها و جایگاه باشگاه در ورزش ایجاب می‌کند که دلایل توجیهی جهت ارائه این لایحه، جامع‌تر از متن فوق باشد. از سوی دیگر، هیچ اشاره‌ای به محورهای فعالیت و چارچوب‌های ارزشی و فرهنگی نشده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود که محتوای زیر جایگزین شود:

#### «مقدمه (دلایل توجیهی)

باشگاه مهم‌ترین و بنیادی‌ترین نهاد ورزش کشور است زیرا ورزشکار و مربی به عنوان مهم‌ترین و کلیدی‌ترین عناصر ورزش در درون باشگاه رشد و ارتقا یافته و به بالندگی می‌رسند. بنابراین برای ساماندهی ورزشکاران در دو وجه سلامت محور و رقابت محور ورزش، ایجاد و راه‌اندازی باشگاه‌های عمومی و باشگاه‌های حرفه‌ای و نظام‌مند کردن آنها بسیار حائز اهمیت است.

لذا به منظور ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی، تقویت قوای جسمانی و روح جوانمردی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی و آرمان‌های جمهوری اسلامی ایران و تحقق سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و تکالیف مقرر در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، لایحه نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی در جمهوری اسلامی ایران که در این قانون به اختصار «نظام جامع» نامیده می‌شود برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:»



## فصل اول: کلیات

ماده (۱) - در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱. وزارت: وزارت ورزش و جوانان
۲. نظام جامع: نظام جامع باشگاه‌داری در جمهوری اسلامی ایران
۳. باشگاه ورزشی: مؤسسه‌ای که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با هدف تعلیم و تعمیم سلامت جسمی و روحی افراد جامعه مبتنی بر اصول علمی و ارزش‌های اسلامی، ایجاد فضای کسب‌وکار و به‌دست آوردن رتبه و نشان (مدال) در یک یا چند رشته ورزشی مطابق ضوابط فنی و عمومی تعیین شده با مجوز وزارت، تأسیس و فعالیت می‌کند.
۴. ورزشگاه: مکان ورزشی که دارای جایگاه تماشاگر بوده و از استانداردها و ضوابط فنی مورد تأیید وزارت برای برگزاری رویدادها، مسابقات و فعالیت‌های ورزشی برخوردار است.
۵. مجموعه ورزشی: محدوده‌ای متشکل از ورزشگاه‌ها که امکانات و تجهیزات مجزا برای رویداد، مسابقه و فعالیت در چند رشته ورزشی به‌طور هم‌زمان را داشته باشد.
۶. اتحادیه باشگاه‌های ورزشی: شخصیت حقوقی مستقل و غیرانتفاعی متشکل از باشگاه‌های ورزشی که با هدف نظارت و تأمین حقوق صنفی اعضا در کلیه زمینه‌های ورزشی به غیر از ورزش حرفه‌ای با مجوز وزارت ایجاد شده و فعالیت می‌کند.
۷. پروانه احداث ورزشگاه: مجوزی که پس از ارائه طرح توجیهی مرتبط با تأسیس ورزشگاه از سوی متقاضی به‌منظور سرمایه‌گذاری در بخش ورزش براساس ضوابط و مقررات تعیین شده توسط وزارت صادر می‌شود.
۸. پروانه باشگاه‌داری: مجوزی که به‌منظور فعالیت باشگاه ورزشی در چارچوب ضوابط و مقررات تعیین شده توسط وزارت صادر و در بازه زمانی مشخص به اشخاص حقیقی یا حقوقی متقاضی اعطا می‌شود.
۹. مجوز باشگاه حرفه‌ای: مجوزی که به‌منظور فعالیت باشگاه‌داری، در عرصه حرفه‌ای از سوی فدراسیون مربوط صادر می‌گردد.
- کلیه باشگاه‌های دارای پروانه عضو اتحادیه باشگاه ورزشی شده و براساس مقررات تعیین شده از سوی وزارت فعالیت می‌نمایند.
۱۰. فدراسیون: فدراسیون‌های ورزشی جمهوری اسلامی ایران

## نظر کارشناسی:

محتوای طرح، عنوان نظام جامع باشگاه‌داری را پوشش نمی‌دهد زیرا غالب محتوا در راستای باشگاه‌داری حرفه‌ای است. این در حالی است که حدود ۲۹ هزار باشگاه ورزشی در کشور وجود دارد که طبق آخرین آمار اخذ شده از وزارت ورزش و جوانان، تعداد ۲۵ هزار و ۷۸۲ باشگاه دارای مجوز هستند. از سوی دیگر، این ۲۹ هزار باشگاه به لحاظ ماهیت و نوع هیچ‌گونه تفکیکی ندارند. بنابراین با توجه به دو رویکرد سلامت‌محور و رقابت‌محور که کلیت ورزش را شکل می‌دهد می‌توان نظام جامع باشگاه‌داری را مبتنی بر این دو بعد ترتیب داد و اصولاً این نظام جامع باید دارای دو دسته باشگاه سلامت‌محور یا همگانی و یا عمومی و همچنین باشگاه حرفه‌ای باشد.

از سوی دیگر، در مطالعه‌ای تطبیقی<sup>۱</sup> ساختار ورزش و جایگاه باشگاه در آن ساختار و انواع باشگاه‌ها در کشورهای آلمان، آمریکا، استرالیا، انگلیس، چین و ژاپن مورد بررسی قرار گرفت و بررسی‌ها نشان می‌دهد که عملاً در اکثر کشورهای پیشرو، باشگاه‌های ورزشی هم از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و محور توسعه ورزش محسوب می‌شوند. اگرچه در مورد نحوه صدور مجوز باشگاه‌ها در کشورهای مختلف تفاوت وجود دارد و در برخی کشورها نیز شهرداری‌ها متولی باشگاه‌های ورزشی هستند اما در سیاست‌های توسعه ورزش کشورهای پیشرو به‌ویژه کشورهای سرآمد در حوزه

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۰). اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه تعیین جایگاه قانونی فدراسیون‌های ورزشی آماتور». شماره مسلسل: ۱۸۱۲۹.

ورزش همگانی، نقش شفاف و ویژه‌ای برای باشگاه‌های ورزشی تعریف شده و باشگاه‌ها به‌عنوان اعضای فعال فدراسیون‌ها یا نهادهای متولی رشته‌های ورزشی، نقش بسیار مهمی در استعدادیابی و همچنین تأمین مالی ورزش ایفا می‌کنند.

همچنین در اکثر کشورهای مورد بررسی، باشگاه‌های ورزشی به‌منزله کسب‌وکارهای خرد و پیشخوان ارائه خدمات ورزشی و سلامت به مردم، محور توسعه ورزش همگانی و سلامت‌محور هستند. در مطالعه تطبیقی کشورهای منتخب، در حدود ۶ نوع باشگاه با عناوین حرفه‌ای، تندرستی یا سلامت، جامع یا چندمنظوره، آمادگی جسمانی، عمومی و محلی مشاهده شد. درحالی‌که همه کشورها دارای باشگاه حرفه‌ای هستند، تنها کشورهای آمریکا و آلمان دارای باشگاهی با عنوان باشگاه تندرستی هستند. این دسته از باشگاه‌ها به‌طور کامل دارای رویکرد سلامت‌محور بوده و با هماهنگی نهادهای متولی سلامت و بهداشت کشورها تشکیل می‌شوند. باشگاه‌های ورزشی جامع یا چندمنظوره که در کشور ژاپن مشاهده می‌شوند، باشگاه‌هایی هستند که طیف وسیعی از ورزش‌ها و فعالیت‌ها را به مخاطبان ارائه کرده و دارای تمایزی عمده با باشگاه‌های تک‌رشته‌ای هستند. باشگاه‌های بدنسازی و آمادگی جسمانی، مراکزی هستند که با هدف کسب منافع اقتصادی از سوی فعالان بخش خصوصی تأسیس شده و معمولاً خدمات ورزشی خود را با رویکرد انتفاعی ارائه می‌کنند. باشگاه‌های ورزشی عمومی باشگاه‌هایی هستند که در کشور آلمان مشاهده می‌شوند و با حمایت شهرداری‌ها، مجموعه خدمات ارزان و در دسترس را به طیف گسترده‌ای از مخاطبان و شهروندان ارائه می‌دهند. در ایران اگرچه شهرداری‌ها به شکلی محدود نسبت به ارائه خدمات ارزان‌قیمت به مردم از طریق اماکن و فضاهایی که در اختیار دارند اقدام می‌کنند، اما این اماکن و خدمات باشگاه‌محور نبوده و براساس یک الگوی مشترک و یکپارچه فعالیت نمی‌کنند. اما ششمین نوع باشگاه ورزشی که در اکثر کشورهای پیشرو از اهمیت بسزایی برخوردار است، باشگاه محلی است که با محوریت ارائه خدمات ارزان و در دسترس به شهروندان یک محله خاص تأسیس می‌شود. نکته مهم در مورد این باشگاه‌ها، مردمی بودن آنهاست و اینکه به میزان چشمگیری از ظرفیت داوطلبان به‌عنوان مدیر و مربی برای اداره آنها استفاده می‌شود.

نکته حائز اهمیت دیگر، عبارت «در جمهوری اسلامی ایران» در بند «۲» ماده (۱) زائد و غیرضروری است زیرا نظام جامع باشگاه‌داری در جمهوری اسلامی ایران است و یا در بند «۱»، وزارت ورزش و جوانان متعلق به جمهوری اسلامی ایران است بنابراین نیاز به ذکر این عبارت نیست. درخصوص ضوابط مذکور در بند «۷» و «۸» در حد کلیات باید به تصویب مجلس برسد و احاله کلی آن به وزارت مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی به‌نظر می‌رسد زیرا مجلس نمی‌تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیئتی واگذار کند. اطلاق عبارت پایانی بند «۹» نیز مغایر با اصل (۸۵) قانون اساسی به‌نظر می‌رسد و ضوابط آن باید به تصویب مجلس برسد.

ازاین‌رو، واژگان و اصطلاحات مندرج در ماده (۱) جرح و تعدیل می‌شود. بنابراین محتوای ماده (۱) بدین صورت اصلاح و ارائه می‌شود.

#### «ماده (۱) تعاریف»

۱. وزارت: وزارت ورزش و جوانان
۲. نظام جامع: نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی
۳. فدراسیون: فدراسیون‌های ورزشی



۴. رشته‌های ورزشی بومی و محلی: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که خاستگاه آن جمهوری اسلامی ایران است و ثبت میراث فرهنگی شده است.
۵. رشته‌های ورزشی واجد ارزش: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌گردد که مورد تأکید دین مبین اسلام قرار گرفته است و شامل رشته‌های تیراندازی، تیروکمان، اسبسواری و شنا می‌شود.
۶. رشته‌های ورزشی مدال‌آور: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که در ادوار بازی‌های المپیک و پارالمپیک برای جمهوری اسلامی ایران مدال کسب کرده‌اند.
۷. رشته‌های ورزشی پایه: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که بسترسازی مناسب را برای ترویج و تعمیم برخی از رشته‌های ورزشی ایجاد می‌نمایند و عبارت از رشته‌های دوومیدانی و ژیمناستیک است.
۸. رشته‌های ورزشی پرمдал: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که در بازی‌های المپیک، بازی‌های پارالمپیک، بازی‌های آسیایی و بازی‌های پارآسیایی دارای بیش از ۶ مدال باشند.
۹. رده‌های سنی پایه: به رده‌های سنی نونهالان، نوجوانان و جوانان اطلاق می‌شود که ورزشکاران در آن سطوح فعالیت دارند.
۱۰. باشگاه ورزشی عمومی: به مؤسسه‌ای اطلاق می‌شود که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با هدف تعلیم و تعمیم سلامت جسمی و روحی افراد جامعه مبتنی بر اصول علمی و ارزش‌های اسلامی و به‌دست آوردن رتبه و نشان (مدال) در یک یا چند رشته ورزشی مطابق ضوابط فنی و عمومی تعیین شده با مجوز وزارت تأسیس و فعالیت می‌کند.
۱۱. باشگاه ورزشی حرفه‌ای: مؤسسه‌ای است که در آن فعالیت‌های ورزشی رقابتی و سازمان‌یافته با رعایت کلیه قوانین و مقررات و استانداردهای فنی هر رشته با هدف کسب انتفاع مالی (درآمد) ورزشکار و سایر ذی‌نفعان در راستای توسعه اقتصادی و اجتماعی انجام می‌گیرد.
۱۲. مکان ورزشی: فضایی است که به‌منظور انجام فعالیت‌های ورزشی با رعایت ضوابط فنی و اجرایی ایجاد شده است.
۱۳. زمین ورزشی: مکان ورزشی روبازی است که در ابعاد مشخص به‌منظور انجام فعالیت در یک یا چند رشته ورزشی در نظر گرفته می‌شود.
۱۴. استخر: مکان ورزشی که در آن امکان فعالیت در یک یا چند رشته ورزشی آبی وجود داشته باشد.
۱۵. زورخانه: مکان ورزشی که دارای گود اختصاصی و جایگاه ویژه مرشد بوده و به‌منظور اجرای ورزش‌های باستانی احداث شده است.
۱۶. سالن ورزشی: مکان ورزشی سرپوشیده‌ای که برای انجام فعالیت‌های یک یا چند رشته ورزشی غیرآبی تجهیز یا احداث شده است.
۱۷. سایت پرواز ورزشی: محدوده‌ای که براساس ضوابط و مقررات ورزش‌های هوایی به‌منظور پرواز و یا فرود وسایل پروازی ورزشی تعبیه شده است.
۱۸. ورزشگاه: مکان ورزشی که دارای جایگاه تماشاگر بوده و از استانداردها و ضوابط فنی مورد تأیید وزارت برای برگزاری رویدادها، مسابقات و فعالیت‌های ورزشی برخوردار است.
۱۹. پیست ورزشی: مکان ورزشی با مسیر مشخصی که به تناسب رشته‌های ورزشی و براساس استانداردهای فنی برای انجام تمرینات و مسابقات احداث شده است.

۲۰. دریاچه ورزشی: مکان ورزشی روباز آبی، با وسعت قابل توجه که به‌منظور انجام فعالیت‌های ورزشی به‌صورت دائم، تجهیز یا احداث شده است.
۲۱. مجتمع ورزشی: مکان‌های ورزشی متمرکز در یک محدوده ساختمانی که می‌تواند دارای امکانات رفاهی مشترک یا مجزا باشد.
۲۲. مجموعه ورزشی: محدوده‌ای گسترده، متشکل از مکان‌ها یا مجتمع‌های ورزشی که امکانات و تجهیزات مجزا برای انجام فعالیت چند رشته ورزشی به‌صورت هم‌زمان را داشته باشد.
۲۳. پروانه فعالیت باشگاه: مجوزی که به‌منظور فعالیت باشگاه ورزشی در چهارچوب ضوابط و مقررات تعیین شده توسط وزارت، برای اشخاص حقیقی یا حقوقی متقاضی برای مکان مشخص و بازه زمانی معین صادر می‌گردد.
۲۴. پروانه فعالیت باشگاه عمومی: مجوزی است که به‌منظور فعالیت باشگاه‌داری، در عرصه ورزشی براساس بند «۱۱» ماده (۱) با تأیید فنی فدراسیون مربوطه از سوی وزارت صادر می‌گردد.
۲۵. پروانه فعالیت باشگاه حرفه‌ای: مجوزی است که به‌منظور فعالیت باشگاه‌داری، در عرصه حرفه‌ای با تأیید فدراسیون مربوطه از سوی وزارت صادر می‌گردد.
- تبصره «۱»- اتحادیه باشگاه‌های ورزشی عمومی با هدف نظارت و تأمین حقوق صنفی باشگاه‌داران دارای مجوز باشگاه عمومی و با مجوز وزارت تشکیل می‌شود.
- تبصره «۲»- اتحادیه باشگاه‌های ورزشی حرفه‌ای با هدف نظارت و تأمین حقوق صنفی باشگاه‌داران دارای مجوز باشگاه حرفه‌ای و با مجوز وزارت تشکیل می‌شود.

**ماده (۲)-** اهداف نظام جامع به شرح زیر می‌باشد:

۱. رشد فعالیت اقتصادی و اشتغال‌زایی در حوزه ورزش
۲. توسعه فعالیت باشگاه‌های ورزشی و رونق کسب‌وکار آنها
۳. ترویج اخلاق، روحیه پهلوانی و توسعه مشارکت‌های فرهنگی اجتماعی در ورزش
۴. ارتقای نقش باشگاه‌های ورزشی در سلامت عمومی جامعه
۵. کمک به ارتقای همبستگی، هویت، غرور ملی و نشاط اجتماعی از طریق ورزش
۶. تقویت مشارکت بخش خصوصی در امر باشگاه‌داری

#### نظر کارشناسی:

با توجه به‌عنوان لایحه به‌نظر می‌رسد که اگر اهداف را به دو سطح تقسیم‌بندی کرد به لحاظ هدف‌گذاری و ساختار چارچوب دقیق‌تر و کامل‌تری خواهد داشت به‌نحوی که اهداف کلان به‌عنوان چارچوب کلی نظام جامع باشگاه‌داری باشد و در اهداف خرد یا تخصصی، می‌توان اهداف کلان را شکست و به‌صورت دقیق‌تر و عینی‌تر تعریف کرد. از سوی دیگر با توجه به اینکه نظام جامع باشگاه‌داری مبتنی بر دو دسته باشگاه‌های عمومی و باشگاه‌های حرفه‌ای هدف‌گذاری و ساختارسازی می‌شود بنابراین اهداف این نظام بدین صورت اصلاح و ارائه می‌شود.



## «ماده (۲) - اهداف»

### الف) اهداف کلان

۱. افزایش سهم ورزش در ارتقای سلامتی مردم
۲. افزایش سهم ورزش در ارتقای هویت، عزت و اقتدار ملی
۳. افزایش سهم ورزش در بهبود فرهنگ جامعه مبتنی بر ارزش‌های اسلامی، موازین شرعی و آرمان‌های جمهوری اسلامی ایران
۴. افزایش سهم ورزش در رونق اقتصاد کشور

### ب) اهداف خرد (اختصاصی)

۱. کاهش تصدی‌گری دولت در بخش باشگاه‌های ورزشی
۲. بسترسازی و حمایت از نظام بیمه‌های اجباری و تخصصی، درمان و بازنشستگی در باشگاه‌های ورزشی
۳. تعیین نوع و میزان مشوق‌ها و شرایط حمایتی و مالیاتی برای تأسیس و اداره باشگاه‌های ورزشی و همچنین برای حامیان ورزشی
۴. تعیین منابع درآمدی پایدار (فعالیت‌های تجاری و اقتصادی، حق پخش رسانه‌ای و درآمدهای روز مسابقات) باشگاه‌های ورزشی و پشتیبانی قانونی برای تحقق آنها
۵. تسهیل‌گری و تنظیم‌گری، حضور باشگاه‌های ورزشی در بازار سرمایه
۶. رشد کسب‌وکارها و اشتغال‌زایی در عرصه ورزش
۷. ترویج و تعمیم اخلاق، منش پهلوانی و توسعه فعالیت‌های فرهنگی و مسئولیت اجتماعی در ورزش
۸. ارتقاء همبستگی، غرور ملی و نشاط اجتماعی از طریق ورزش
۹. استانداردسازی قراردادهای ورزشی و ارتقاء سطح سواد و دانش حقوق ورزشی»

### فصل دوم: ارکان نظام جامع

ماده (۳) - ارکان نظام جامع به شرح زیر است:

۱. وزارت
۲. فدراسیون‌ها
۳. اتحادیه باشگاه‌های ورزشی

### نظر کارشناسی:

وزارت ورزش و جوانان با توجه به قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶ به‌عنوان متولی ورزش کشور شناخته می‌شود و مطابق جزء «۱۲»<sup>۱</sup> بند «الف» ماده (۴) قانون مذکور، مجوز صدور و لغو پروانه تأسیس و فعالیت اتحادیه باشگاه‌های ورزشی و باشگاه‌ها برعهده وزارت ورزش و جوانان است.

۱. صدور و لغو پروانه تأسیس و فعالیت اتحادیه باشگاه‌های ورزشی، باشگاه‌ها، اماکن و مراکز ارائه‌دهنده خدمات ورزشی و تندرستی پس از بررسی صلاحیت‌های عمومی، اخلاقی، علمی و حرفه‌ای و نظارت بر فعالیت آنها

فدراسیون‌های ورزشی نیز با توجه به اساسنامه فدراسیون‌های ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران مورد تأیید شورای نگهبان در مورخ ۱۴۰۰/۴/۱۲ به‌عنوان متولی رشته‌های تحت پوشش در سراسر کشور می‌باشد. ازسوی دیگر، طبق بند «۱» ماده (۶) این اساسنامه، توسعه و گسترش رشته/رشته‌های تحت پوشش در سراسر کشور و بین همه گروه‌ها و اقشار مختلف برعهده فدراسیون مربوطه است و فدراسیون براساس جزء «۱۸» ماده (۷) همین اساسنامه می‌تواند درباره صدور پروانه فعالیت باشگاه‌ها و عملکرد فنی آنها در رشته/رشته‌های تحت پوشش برابر قوانین و مقررات اعلام‌نظر تخصصی کند. اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی نیز به‌عنوان نهاد صنفی، مسئولیت ساماندهی امور باشگاه‌ها را برعهده دارد و قطعاً تقسیم‌بندی وظایف بین این سه رکن نظام جامع در روند اجرایی این نظام بسیار مهم و اثرگذار خواهد بود. بنابراین ماده (۳) لایحه با اندک اصلاحاتی مورد تأیید است و بدین صورت پیشنهاد می‌شود:

### «ماده (۳) - ارکان نظام جامع

۱. وزارت

۲. فدراسیون‌ها

۳. اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی»

**ماده (۴) - وظایف ارکان نظام جامع به شرح زیر است:**

۱. وظایف وزارت: وظایف احصا شده مرتبط در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان - مصوب ۱۳۹۹- ازجمله بندهای «۵»، «۱۲»، «۲۳» بخش (الف) ماده (۴) قانون مذکور.
۲. وظایف فدراسیون‌ها:
  - الف) تهیه و پیشنهاد استانداردهای فنی و دستورالعمل تأسیس باشگاه‌های تخصصی مربوط به هر رشته ورزشی مختلف به وزارت
  - ب) صدور مجوز فعالیت حرفه‌ای باشگاه
  - پ) تدوین استانداردهای فعالیت حرفه‌ای باشگاه‌ها
  ۳. وظایف اتحادیه باشگاه‌های ورزشی کشور:
    - الف) ساماندهی و پیگیری مطالبات صنفی اعضاء در چارچوب ضوابط و مقررات
    - ب) ارائه خدمات فنی و تخصصی با هدف دانش‌افزایی اعضا (با مجوز فدراسیون ذی‌ربط)
    - پ) تشکیل کمیته‌های تخصصی رشته‌های مختلف ورزشی و نظارت بر عملکرد باشگاه‌ها
    - ت) انتخاب و معرفی یک نفر از اعضای اتحادیه باشگاه‌های ورزشی به‌منظور حضور در کمیسیون صدور مجوز پروانه بهره‌برداری باشگاه
    - ث) ساماندهی امور باشگاه‌های ورزشی از نظر حقوقی، نظام آمار و اطلاعات و سازوکارهای نظارتی

### نظر کارشناسی:

درخصوص بند «۱» ماده (۴)، با توجه به اینکه رویکرد و روح حاکم بر محتوای لایحه مبتنی بر باشگاه‌داری حرفه‌ای بود ولی عنوان لایحه و شرایط کنونی موجب شد که باشگاه‌داری عمومی نیز به باشگاه‌داری حرفه‌ای افزوده شود تا بتوان کلیه باشگاه‌های کشور را ساماندهی کرد از این‌رو عملاً دو دسته باشگاه وجود دارد، بنابراین محتوای جزء «۱» نیز اصلاح می‌شود تا همه باشگاه‌های فعال کشور بتوانند در یکی از این دو دسته و شاید هم در هر دو دسته نظام باشگاهی قرار گیرند. درباره بند «۲» ماده (۴) نیز به همین منوال بند «۱» اصلاحات صورت می‌گیرد زیرا که نوع نگاه، محتوای این



بند و مداخله فدراسیون در راستای نظام باشگاه‌داری حرفه‌ای بوده است که با توجه به تغییرات صورت گرفته، محتوای این بند نیز تغییر خواهد کرد و ماده (۴) پس از اصلاحات بدین گونه پیشنهاد می‌شود:

#### **«ماده (۴) - وظایف ارکان»**

##### **الف) وظایف وزارت**

وظایف احصا شده مندرج در بند «الف» ماده (۴) مرتبط در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶ به جز اجزای «۲»، «۱۱»، «۱۳»، «۱۴»، «۱۵»، «۱۷»، «۲۴».

##### **ب) وظایف فدراسیون‌ها**

۱. تهیه و تدوین و پیشنهاد استانداردهای فنی و دستورالعمل شرایط اختصاصی تأسیس باشگاه‌ها در رشته‌های مختلف به انضمام پیوست فرهنگی - اجتماعی مناسب هر رشته ورزشی به وزارت
۲. تعامل در فعالیت اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی برحسب ضوابط و شرایط مندرج در این قانون
۳. تأیید فنی فعالیت باشگاه‌های حرفه‌ای در رشته‌های مربوطه

##### **پ) وظایف اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی کشور (اتحادیه باشگاه‌های عمومی - اتحادیه باشگاه‌های حرفه‌ای)**

۱. ساماندهی امور باشگاه‌های ورزشی از نظر حقوقی، فرهنگی و نظام آمار و اطلاعات و سازوکارهای نظارتی
۲. برنامه‌ریزی و پیگیری مطالبات صنفی اعضا در چارچوب ضوابط و مقررات
۳. مشارکت در فرایند صدور پروانه باشگاه
۴. نظارت صنفی بر عملکرد باشگاه‌های ورزشی و ارائه گزارش‌های موضوعی به وزارت
۵. ارائه خدمات فنی و تخصصی با مشارکت فدراسیون‌ها
۶. تشکیل کمیته‌های تخصصی (ورزشکاران، مربیان و ...) به منظور ارتقای سطح کمی و کیفی عملکرد باشگاه‌ها

#### **فصل سوم: نقش دولت و نهادهای عمومی**

##### **اظهار نظر کارشناسی:**

منظور از نهادهای عمومی معلوم نیست و ابهام دارد بنابراین عنوان فصل سوم به «نقش دولت و نهادهای عمومی غیردولتی» تغییر می‌کند.

**ماده (۵) -** هرگونه تصدی‌گری دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - به استثنای شهرداری‌ها و هیئت‌های ورزشی استانی در امر باشگاه‌داری و تیم‌داری در ورزش حرفه‌ای ممنوع است.

## نظر کارشناسی:

طبق تبصره «۲» ماده (۹۴) قانون برنامه ششم توسعه، پرداخت هرگونه وجهی از محل بودجه کل کشور به هر شکل و به هر نحو به ورزش حرفه‌ای ممنوع است و در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی است. این حکم از زمان تصویب در برنامه پنجم توسعه اجرایی گردیده و با توجه به تصویب مجدد آن در برنامه ششم باز هم ملاک عمل در کمک به ورزش حرفه‌ای است. از سوی دیگر، در جزء «۷» بند «ب» ماده (۴) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶ یکی از اختیاراتی که به حکم قانون به این وزارتخانه اعطا شده است عبارت از: «کمک به تأمین هزینه‌های برگزاری مسابقات و مراسم و رویدادهای ورزشی و اعطای جوایز و کمک به قهرمانان، فدراسیون‌ها، انجمن‌ها، هیئت‌های ورزشی و باشگاه‌های فعال در زمینه‌های مختلف ورزشی به‌جز ورزش حرفه‌ای از محل اعتبارات سنواری بودجه کل کشور، در چهارچوب مصوبات هیئت وزیران» است و مشاهده می‌شود که در این قانون نیز تأکیدی به وزارت ورزش و جوانان در خصوص عدم هزینه در ورزش حرفه‌ای شده است.

از سوی دیگر، با توجه به اینکه شهرداری‌ها دارای ماهیت عمومی غیردولتی است و هیئت‌های ورزشی نیز به لحاظ شخصیت حقوقی زیرمجموعه فدراسیون‌های ورزشی با ماهیت عمومی غیردولتی محسوب می‌شوند ولی ماهیت حقوقی آنها هنوز به لحاظ قانونی مشخص نیست و در بین ماهیت‌های «عمومی غیردولتی» و «غیردولتی» در رفت و برگشت هستند، این دو نهاد را در بحث تیم‌داری و باشگاه‌داری در ورزش حرفه‌ای مستثنی کرده‌اند. نکته حائز اهمیت این است که هیئت‌های ورزشی استانی و حتی شهرستانی به‌عنوان نهاد متولی ورزشی توسعه‌دهنده رشته مربوطه هستند و عملاً نماینده فدراسیون مربوطه در استان و شهرستان قلمداد می‌شوند که این موضوع موجب تعارض منافع می‌شود و امکان ایجاد فساد وجود دارد، زیرا این هیئت‌های ورزشی از یک‌سو باید لیگ‌ها و مسابقات استانی و یا شهرستانی را برگزار کرده و مدیریت کنند و از سوی دیگر به‌عنوان باشگاه‌دار و یا تیم‌دار در لیگ استانی و یا شهرستانی شرکت نمایند که محل چالش جدی است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که هیئت‌های ورزشی از این ماده حذف شود. در خصوص شهرداری‌ها، می‌توان گفت چون در امر توسعه ورزش همگانی و شهروندی و به‌صورت کلی ورزش سلامت‌محور در غالب استان‌ها و شهرستان‌های سراسر کشور پیشرو و فعال هستند بنابراین توجه ویژه به قاعده ورزش داشته‌اند و از سوی دیگر به‌دلیل وجود زیرساخت‌های ورزشی متنوع در غالب شهرداری‌های سراسر کشور و در راستای ایجاد نشاط و شادابی عمومی و ایجاد انگیزه برای جوانان فعال و توانایی جهت باشگاه‌داری و تیم‌داری در لیگ‌های حرفه‌ای از این قاعده مستثنی هستند. بنابراین محتوای این ماده با اندکی اصلاحات، به‌صورت زیر ارائه می‌شود:

«ماده (۵) - دولت در توسعه ورزش، نقش مشارکتی و حمایتی دارد ولی هرگونه تصدی‌گری (اعم از مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت) دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - به‌استثنای شهرداری‌ها در امر باشگاه‌داری و تیم‌داری در ورزش حرفه‌ای ممنوع است.»

ماده (۶) - باشگاه‌های حرفه‌ای وابسته به دستگاه‌های اجرایی که در حال حاضر فعالیت می‌نمایند، مکلفند حداکثر به مدت (۲) سال از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون، نسبت به تطبیق و تعیین تکلیف فعالیت‌های خود در چهارچوب این قانون اقدام نمایند.



### نظر کارشناسی:

ماده (۶) با توجه به محتوای ماده (۵) پیشنهادی و نظر کارشناسی ماده (۵)، با اندک اصلاحات تأیید می‌شود و بدین صورت پیشنهاد می‌شود.

«ماده (۶) - کلیه باشگاه‌های وابسته به دستگاه‌های اجرایی و نیروهای مسلح، مکلفند حداکثر به مدت (۱) سال از زمان ابلاغ این قانون، نسبت به تطبیق و تعیین تکلیف فعالیت‌های خود در چارچوب این قانون اقدام نمایند».

### فصل چهارم: حمایت‌ها و تسهیلات

ماده (۷) - تأسیس شعبه یا شعب توسط باشگاه با رعایت قوانین و مقررات مربوط مجاز است لیکن در هر صورت هر باشگاه ورزشی فقط مجاز به معرفی و حضور یک تیم در یک رشته ورزشی در هر جنسیت و در هر سطح از لیگ‌های کشوری است.

### نظر کارشناسی:

با توجه به مقررات بین‌المللی ورزش و به دلیل ایجاد تعارض منافع و شائبه تبانی و فساد، کلیت محتوای ماده (۷) مورد تأیید است و فقط چون واژه «لیگ» مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است بنابراین از واژه «تیمگان» به جای لیگ استفاده خواهد شد و محتوای این ماده بدین صورت پیشنهاد می‌شود:

«ماده (۷) - تأسیس شعبه یا شعب باشگاه با رعایت قوانین و مقررات و ضوابط کمیسیون موضوع ماده (۵) و اخذ مجوز مستقل مجاز می‌باشد، بدیهی است هر باشگاه ورزشی فقط مجاز به معرفی و حضور یک تیم در یک رشته ورزشی در هر جنسیت و در هر سطح از تیمگان کشوری است.»

ماده (۸) - شهرداری‌ها و کمیسیون موضوع ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران - مصوب ۱۳۵۱ - در سراسر کشور موظفند در صورت درخواست متقاضیان بخش خصوصی و تعاونی‌ها مبنی بر احداث و یا راه‌اندازی مکان ورزشی، بیست درصد (۲۰٪) از زیربنای ساختمان، متناسب با سطح اشغال و تراکم مجاز به صورت تجاری با معافیت از پرداخت عوارض شهرداری، تغییر کاربری و پروانه ساخت تجاری و ورزشی صادر نمایند.

### نظر کارشناسی:

بهره‌گیری از بخش خصوصی و واگذاری باشگاه‌ها و برخی فعالیت‌ها از جمله طرح‌های عمرانی به آنها و سرمایه‌گذاری و هزینه‌کردن آنها در ورزش مستلزم حمایت از آنها و ایجاد فضای امن برای همکاری بلندمدت آنهاست.

از سوی دیگر در جزء «۵» بند «الف» ماده (۴) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، این وزارتخانه وظیفه «جذب، ساماندهی و تسهیل مشارکت، تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی به منظور توسعه ورزش کشور» را برعهده دارد. همچنین جزء «۵» بند «ب» ماده (۴) همین قانون به اختیار وزارت ورزش و جوانان اشاره دارد که «پیش‌بینی تسهیلات و به‌کارگیری تمهیدات لازم جهت تشویق و توسعه فعالیت‌های بخش خصوصی با هدف مشارکت مردمی و گسترش نهضت داوطلبانه در حوزه ورزش» است. بنابراین کلیات آن مورد تأیید است و با اندک تغییری بدین صورت پیشنهاد می‌شود:

«ماده (۸) - شهرداری‌ها و کمیسیون موضوع ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن در سراسر کشور موظفند در صورت درخواست متقاضیان بخش خصوصی و تعاونی‌ها مبنی بر احداث و یا راه‌اندازی مکان ورزشی، ۲۰ درصد از زیربنای ساختمان، متناسب با سطح اشغال و تراکم مجاز به‌صورت تجاری با معافیت از پرداخت عوارض، تغییر کاربری و پروانه تجاری و ورزشی صادر نمایند.

**تبصره -** مجوز ایجاد کاربری باید در راستای فعالیت‌های تجاری - خدماتی مرتبط با ورزش و براساس طرح‌های جامع، تفصیلی و هادی باشد.»

**ماده (۹) -** وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و جهاد کشاورزی مجازند با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به واگذاری اراضی واجد شرایط با تسهیلاتی که به پیشنهاد وزارت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد به باشگاه‌های ورزشی معرفی شده از سوی وزارت اقدام نمایند. انتقال قطعی مالکیت پس از اجرای کامل و بهره‌برداری از فضای ورزشی مطابق طرح و زمان‌بندی مصوب صورت می‌پذیرد.

**تبصره -** در صورت عدم اجرای پروژه و یا عدم بهره‌برداری ظرف یک سال توسط وزارت، اراضی واگذار شده از باشگاه مربوط گرفته شده و برای استفاده سایر متقاضیان آزاد می‌شود.

#### نظر کارشناسی:

با توجه به اینکه علاوه بر وزارت راه و شهرسازی و وزارت جهاد کشاورزی؛ بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها نیز توانایی تأمین یا ارائه زمین را دارند بنابراین به‌جای وزارتین راه و شهرسازی و جهاد کشاورزی از عبارت «وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها» استفاده شود. از سوی دیگر، مصادیق «تسهیلات» معلوم نیست و واجد ابهام است. در تبصره، واژه «پروژه» مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است. عبارت «راضی واجد شرایط» دارای ابهام است. بنابراین متن این ماده بدین صورت پیشنهاد می‌شود:

«**ماده (۹) -** وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها مجازند با معرفی وزارت، اراضی مناسب برای احداث اماکن ورزشی در سطح کشور را در چارچوب طرح‌های توسعه (جامع، تفصیلی و هادی)، به قیمت ارزش معاملاتی اعلام شده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و همچنین تقسیط آن با رعایت تشریفات قانونی به باشگاه‌های ورزشی واگذار نمایند و تغییر کاربری این اراضی ممنوع است.»

**ماده (۱۰) -** وزارت مجاز است اراضی و اماکن ورزشی و ورزشگاه‌های قابل واگذاری خود را به باشگاه‌های متقاضی واجد صلاحیت با رعایت قوانین و مقررات مربوط و براساس ارزیابی هیئت سه نفره کارشناسان رسمی با حفظ کاربری ورزشی به‌ترتیب زیر واگذار نماید:

۱. واگذاری به‌صورت اجاره به مدت (۳) سال به باشگاه‌هایی که حداقل یکی از شرایط ذیل را دارا باشد:
  - الف) حداقل (۳) سال متوالی در لیگ‌های استانی فعال باشند.
  - ب) حداقل (۲) سال متوالی در لیگ‌های بانوان فعال باشند.
  - پ) حداقل (۳) سال متوالی در شهرهایی به‌جز پایتخت فعال باشند.
  - ت) حداقل (۲) سال به دور از مراکز استان‌ها فعال باشند.
  - ث) حداقل (۳) سال متوالی در بیش از ۳ رشته ورزشی فعال باشند.



۲. واگذاری به صورت فروش اقساطی حداکثر (۱۰) ساله اماکن ورزشی پس از تصویب هیئت وزیران به باشگاه‌هایی که حداقل (۳) سال متوالی در (۳) رشته ورزشی (حداکثر یک رشته ورزشی بانوان) در لیگ‌های کشوری حضور فعال داشته‌اند. تبصره «۱» - کلیه درآمدهای ناشی از اجرای این ماده به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود تا وزارت در قالب بودجه‌های سنواتی طی ردیف مجزا در قالب تسهیلات وجوه اداره شده شامل یارانه، سود، کارمزد تسهیلات، کمک و سایر روش‌های تأمین مالی مورد تصویب شورای اقتصاد برای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و یا تبدیل به احسن نمودن تجهیزات سرمایه‌ای و اموال غیرمنقول هزینه نماید. تبصره «۲» - در اجرای این ماده به هر باشگاه حداکثر (۲) ورزشگاه قابل واگذاری است.

### نظر کارشناسی:

اطلاعات و آمار ارائه شده درخصوص اماکن ورزشی تحت تملک وزارت ورزش و جوانان نشان می‌دهد که در سراسر کشور ۱۱ هزار و ۱۵۳ مکان ورزشی وجود دارد که شامل ۷۰ مجتمع ورزشی، ۸۹۵ مجموعه ورزشی و ۱۰۱۸۸ ورزشکده می‌شود. حال با توجه به سرانه حداقلی اماکن ورزشی در کشور و جمعیت کشور و تعداد افراد شرکت‌کننده در باشگاه‌های همگانی، تندرستی و آمادگی جسمانی و کمبود زیرساخت‌های ورزشی استاندارد و عدم پراکندگی متوازن در سراسر کشور و استان‌ها و وجود حدود ۶۰۰۰ پروژه ورزشی نیمه‌تمام در سراسر کشور نشان می‌دهد که اجرایی شدن این ماده و ارائه شدن چنین تسهیلاتی برای حمایت از باشگاه‌ها و به‌ویژه باشگاه‌های حرفه‌ای بسیار مثمرتر خواهد بود.

ازسوی دیگر، واژه «لیگ» مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است و واژه «تیمگان» جایگزین لیگ می‌شود. همچنین در تبصره «۱» صلاحیت شورای اقتصاد مغایر اصول (۵۷) و (۱۳۸) قانون اساسی است. بنابراین هر دو تبصره این ماده حذف می‌شود و متن ماده بدون تغییر است.

«ماده (۱۰) - وزارت مجاز است اراضی و اماکن ورزشی و ورزشگاه‌های قابل واگذاری خود را به باشگاه‌های متقاضی واجد صلاحیت با رعایت قوانین و مقررات مربوط و براساس ارزیابی هیئت سه نفره کارشناسان رسمی با حفظ کاربری ورزشی به ترتیب زیر واگذار نماید:

۱. واگذاری به صورت اجاره به مدت (۳) سال به باشگاه‌هایی که حداقل یکی از شرایط ذیل را دارا باشد:

الف) حداقل (۳) سال متوالی در لیگ‌های استانی فعال باشند.

ب) حداقل (۲) سال متوالی در لیگ‌های بانوان فعال باشند.

پ) حداقل (۳) سال متوالی در شهرهایی به‌جز پایتخت فعال باشند.

ت) حداقل (۲) سال به دور از مراکز استان‌ها فعال باشند.

ث) حداقل (۳) سال متوالی در بیش از ۳ رشته ورزشی فعال باشند».

ماده (۱۱) - هزینه‌هایی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی به‌منظور احداث، تکمیل و تجهیز فضاها، اماکن و توسعه رشته‌های ورزشی پرداخت می‌شود با تأیید وزارت به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌گردد.

### نظر کارشناسی:

درخصوص حمایت‌های مالیاتی از اشخاص حقیقی یا حقوقی در حوزه احداث، تکمیل و ... فضاها و اماکن ورزشی خلأ قانونی وجود ندارد و همچنین لازم به ذکر است:

- براساس ماده (۱۳۴) مالیات‌های مستقیم درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از وزارت ورزش و جوانان حاصل از فعالیت‌های منحصراً ورزشی معاف از مالیات هستند.

- این ماده مغایر بند «۱۷» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با محتوای «اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی» است.

بنابراین ماده (۱۱) حذف می‌شود.

**ماده (۱۲)** - باشگاه‌های شرکت‌کننده در لیگ‌های هر رشته ورزشی مکلفند از محل قراردادهای منعقد شده با ورزشکاران، مربیان، سرپرستان و عوامل اجرایی شرکت‌کننده در این مسابقات نسبت به بیمه نمودن آنها در چهارچوب قوانین کار و تأمین اجتماعی اقدام نمایند. ارائه مدارک فوق در زمان ثبت قرارداد به فدراسیون‌های ورزشی الزامی است. دستورالعمل اجرایی این ماده توسط وزارت و سازمان تأمین اجتماعی تهیه و ابلاغ می‌گردد.

### نظر کارشناسی:

محتوای ماده فوق به صورت کلی در خصوص امور بیمه‌ای است به صورتی که افراد دخیل در لیگ‌های رشته‌های ورزشی از محل انعقاد قرارداد خود با باشگاه در چارچوب قانون کار و تأمین اجتماعی بیمه شوند. از سویی، یکی از بیمه‌های کارآمد در این خصوص بیمه مسئولیت مدنی است. بیمه مسئولیت مدنی تعهدات بیمه‌گذار در قبال اشخاص ثالث را برعهده می‌گیرد. به طور مثال، اگر فرد باعث وارد شدن آسیب به شخص دیگری شود، باید خسارت‌های وارد شده به وی را جبران کند، اما فرد با خرید بیمه مسئولیت مدنی می‌تواند مسئولیت جبران این خسارت‌ها را به شرکت بیمه‌گر محول کند. در این مواقع با داشتن بیمه مسئولیت، شرکت بیمه‌گر خسارت‌های وارد شده به اشخاص را جبران خواهد کرد. با این تفاسیر، کلیت ماده فوق‌الذکر مورد تأیید است ولی محتوای آن با اصلاحات، بدین صورت پیشنهاد می‌شود:

**«ماده (۱۲)** - باشگاه‌های ورزشی مکلفند بیمه‌های مسئولیت مدنی با اخذ پوشش‌های کامل (جبران هزینه‌های پزشکی، پوشش مسئولیت بیمه‌گذار در قبال اشخاص ثالث، پوشش بیمه‌ای افزایش ریالی دیه (یکبار افزایش)، پوشش مأموریت خارج از کارگاه (مکان فعالیت) کارکنان، پوشش تبصره «۱» ماده (۶۶) قانون تأمین اجتماعی و پوشش تعدد دیات و دیات غیرمسری) و بیمه آتش‌سوزی را با پوشش کامل جهت اخذ پروانه و یا تمدید آن به عمل آورند. تبصره - مدیران باشگاه‌های ورزشی موظفند در راستای اجرای ماده (۲۳) نسبت به بیمه مسئولیت مدیران ورزشگاه‌ها و اماکن ورزشی (در قبال کارکنان، در قبال استفاده‌کنندگان) اقدام نمایند.»

**ماده (۱۳)** - حقوق ناشی از پخش رویدادهای ورزشی از طریق سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، تلویزیون‌های اینترنتی، رسانه‌های رقومی (دیجیتال) و سایر موارد متعلق به باشگاه‌ها می‌باشد و هرگونه بهره‌برداری بدون اخذ مجوز باشگاه‌ها ممنوع می‌باشد.

### نظر کارشناسی:

- در بند «پ» ماده (۹۲)، قانون برنامه ششم توسعه دولت مکلف است تا پایان سال اول اجرای برنامه با مشارکت سازمان صدا و سیما و وزارت ورزش و جوانان، تمهیدات قانونی لازم در خصوص نحوه تقسیم درآمدهای تبلیغاتی ناشی از پخش مسابقات ورزشی را پیش‌بینی کند. به استناد همین بند، وزارت ورزش و جوانان و سازمان صدا و سیما مکلفند این درآمدها را به ردیف درآمدی اختصاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نمایند و طبق قوانین بودجه سنواتی به



نسبت سی درصد (۳۰٪) در اختیار وزارت ورزش و جوانان (برای کمک به فدراسیون‌های مربوطه). هفتاد درصد (۷۰٪) در اختیار سازمان صدا و سیما قرار می‌گیرد. مبلغ کل این ردیف در قانون بودجه سال ۱۳۹۹، ۵۰۰ میلیارد تومان و سهم وزارت ورزش و جوانان، ۱۵ میلیارد تومان و سهم سازمان صدا و سیما، ۳۵ میلیارد تومان بود. در قانون بودجه سال ۱۴۰۰، با یک رشد ۲۰۰ درصدی این مبلغ به ۱۵۰ میلیارد تومان افزایش یافت و سهم وزارتخانه از این محل ۴۵ میلیارد تومان و سهم سازمان صدا و سیما ۱۰۵ میلیارد تومان بود و نهایتاً در قانون بودجه ۱۴۰۱، بودجه این ردیف محل با رشد ۱۱۰ درصدی به ۳۱۵ میلیارد تومان افزایش یافت که سهم وزارت ورزش و جوانان ۹۴ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان و سهم سازمان صدا و سیما ۲۲۰ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان است.

گزارش‌های ارائه شده سازمان صدا و سیما و وزارت ورزش و جوانان<sup>۱</sup> نشان می‌دهد که از این محل فقط در سال ۱۴۰۰، مبلغ ۷ میلیارد تومان از سوی سازمان به وزارتخانه پرداخت شده است.

- عبارت سایر موارد به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری در خصوص شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری و همچنین جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری با موضوع شفافیت و عدم ابهام است. بنابراین کلیت ماده مورد تأیید است ولی محتوای ذیل به عنوان ماده پیشنهادی ارائه می‌شود.

**«ماده (۱۳) -** وزارت مجاز است ۷۰ درصد از درآمدهای حاصله از تبلیغات، حین و پس از پخش رویدادها و مسابقات ورزشی از صدا و سیما و سایر رسانه‌ها را به فدراسیون رشته‌های ورزشی ذی‌نفع درآمد فوق، جهت توزیع بین باشگاه‌های فعال در لیگ هر رشته تخصیص داده و مابقی را نیز براساس سیاست وزارت با اولویت ورزش بانوان و ارتقای کیفیت نظارت اتحادیه‌ها، اختصاص دهد.

**تبصره -** دستورالعمل این ماده باید توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان سازمان صدا و سیما (۲ نفر)، نمایندگان وزارت ورزش و جوانان (۲ نفر) و نماینده سازمان برنامه و بودجه تا ۲ ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه شده و به تصویب هیئت وزیران برسد.»

**ماده (۱۴) -** باشگاه‌هایی می‌توانند از امتیازات این قانون بهره‌مند شوند که عضو اتحادیه‌های باشگاه‌ها باشند.

### نظر کارشناسی:

قطع‌به‌یقین باشگاه‌هایی که از اتحادیه باشگاه‌های عمومی و یا اتحادیه باشگاه‌های حرفه‌ای مجوز دریافت نموده و فعالیت می‌کنند در برابر مقررات اتحادیه تحت فعالیت مسئول هستند و باید پاسخگو باشند. بنابراین همان‌طور که در صورت بروز تخلف از سوی هر باشگاه، جرائمی باید در نظر گرفته شود در صورت فعالیت مثبت، مؤثر و سازنده باشگاه باید مشوق‌هایی در نظر گرفت و باشگاه مورد تشویق و تقدیر قرار گیرد و از تسهیلات تعریف شده در این راستا بهره‌مند شوند. ضمناً تسهیلات و امکانات مورد نظر باید در آیین‌نامه اجرایی قید شود. بنابراین کلیت این ماده مورد تأیید است و فقط عبارت «تسهیلات» به جای عبارت «امتیازات» قرار گیرد و ماده فوق‌الذکر بدین گونه اصلاح می‌شود.

**«ماده (۱۴) -** باشگاه‌هایی می‌توانند از تسهیلات این قانون بهره‌مند شوند که عضو اتحادیه‌های باشگاه‌های مربوطه باشند.»

**ماده (۱۵)** - آیین‌نامه مورد نیاز این قانون ظرف مدت شش ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون، به پیشنهاد وزارت به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

### نظر کارشناسی:

کلیت این ماده مورد تأیید است ولی چون برخی مواد نیاز به آیین‌نامه اجرایی دارند، بهتر آن است که این ماده به همه موارد اشاره کند و درثانی سقف زمانی و یا بازه زمانی تهیه و تصویب این آیین‌نامه/آیین‌نامه‌ها و یا مشخص شده باشد زیرا در این صورت هم الزام‌آور است و هم منجر به پاسخگویی دولت می‌شود. بنابراین محتوای این ماده به صورت زیر پیشنهاد می‌شود:

«**ماده (۱۵)** - کلیه آیین‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز این قانون باید حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این قانون، با پیشنهاد وزارت به تصویب هیئت وزیران برسد.»

## لایحه نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی در جمهوری اسلامی ایران

### مقدمه توجیهی

باشگاه مهم‌ترین و بنیادی‌ترین نهاد ورزش کشور است زیرا ورزشکار و مربی به‌عنوان مهم‌ترین و کلیدی‌ترین عناصر ورزش در درون باشگاه رشد و ارتقاء یافته و به بالندگی می‌رسند. بنابراین برای ساماندهی ورزشکاران در دو وجه سلامت‌محور و رقابت‌محور ورزش، ایجاد و راه‌اندازی باشگاه‌های عمومی و باشگاه‌های حرفه‌ای و نظام‌مند کردن آنها بسیار حائز اهمیت است.

لذا به منظور ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی و تقویت قوای جسمانی و روح جوانمردی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی و آرمان‌های جمهوری اسلامی ایران و تحقق سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و تکالیف مقرر در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، قانون نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی در جمهوری اسلامی ایران که در این قانون به اختصار «نظام جامع» نامیده می‌شود؛ به شرح زیر ارائه می‌گردد.

### فصل اول: کلیات

#### ماده (۱) - تعاریف

۱. وزارت: وزارت ورزش و جوانان
۲. نظام جامع: نظام جامع باشگاه‌داری ورزشی
۳. فدراسیون: فدراسیون‌های ورزشی
۴. رشته‌های ورزشی بومی و محلی: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که خاستگاه آن جمهوری اسلامی ایران است و ثبت میراث فرهنگی شده است.
۵. رشته‌های ورزشی واجد ارزش: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌گردد که مورد تأکید دین مبین اسلام قرار گرفته است و شامل رشته‌های تیراندازی، تیروکمان، اسب‌سواری و شنا می‌شود.



۶. رشته‌های ورزشی **مدال آور**: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که در ادوار بازی‌های المپیک و پارالمپیک برای جمهوری اسلامی ایران مدال کسب نموده‌اند.
۷. رشته‌های ورزشی **پایه**: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که بسترسازی مناسب را برای ترویج و تعمیم برخی از رشته‌های ورزشی ایجاد می‌نمایند و عبارت از رشته‌های دوومیدانی و ژیمناستیک است.
۸. رشته‌های ورزشی **پرمدال**: به رشته‌های ورزشی اطلاق می‌شود که در بازی‌های المپیک، بازی‌های پارالمپیک، بازی‌های آسیایی و بازی‌های پارآسیایی دارای بیش از ۶ مدال باشند.
۹. **رده‌های سنی پایه**: به رده‌های سنی نونهالان، نوجوانان و جوانان اطلاق می‌شود که ورزشکاران در آن سطوح فعالیت دارند.
۱۰. **باشگاه ورزشی عمومی**: به مؤسسه‌ای اطلاق می‌شود که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با هدف تعلیم و تعمیم سلامت جسمی و روحی افراد جامعه مبتنی بر اصول علمی و ارزش‌های اسلامی و به‌دست آوردن رتبه و نشان (مدال) در یک یا چند رشته ورزشی مطابق ضوابط فنی و عمومی تعیین شده با مجوز وزارت تأسیس و فعالیت می‌کند.
۱۱. **باشگاه ورزشی حرفه‌ای**: مؤسسه‌ای است که در آن فعالیت‌های ورزشی رقابتی و سازمان‌یافته با رعایت کلیه قوانین و مقررات و استانداردهای فنی هر رشته با هدف کسب انتفاع مالی (درآمد) ورزشکار و سایر ذی‌نفعان در راستای توسعه اقتصادی و اجتماعی انجام می‌گیرد.
۱۲. **مکان ورزشی**: فضایی است که به‌منظور انجام فعالیت‌های ورزشی با رعایت ضوابط فنی و اجرایی ایجاد شده است.
۱۳. **زمین ورزشی**: مکان ورزشی روبازی است که در ابعاد مشخص به‌منظور انجام فعالیت در یک یا چند رشته ورزشی در نظر گرفته می‌شود.
۱۴. **استخر**: مکان ورزشی که در آن امکان فعالیت در یک یا چند رشته ورزشی آبی وجود داشته باشد.
۱۵. **زورخانه**: مکان ورزشی که دارای گود اختصاصی و جایگاه ویژه مرشد بوده و به‌منظور اجرای ورزش‌های باستانی احداث شده است.
۱۶. **سالن ورزشی**: مکان ورزشی سرپوشیده‌ای که برای انجام فعالیت‌های یک یا چند رشته ورزشی غیرآبی تجهیز یا احداث شده است.
۱۷. **سایت پرواز ورزشی**: محدوده‌ای که براساس ضوابط و مقررات ورزش‌های هوایی به‌منظور پرواز و یا فرود وسایل پروازی ورزشی تعبیه شده است.
۱۸. **ورزشگاه**: مکان ورزشی که دارای جایگاه تماشاگر بوده و از استانداردها و ضوابط فنی مورد تأیید وزارت برای برگزاری رویدادها، مسابقات و فعالیت‌های ورزشی برخوردار است.
۱۹. **پیست ورزشی**: مکان ورزشی با مسیر مشخصی که به‌تناسب رشته‌های ورزشی و براساس استانداردهای فنی برای انجام تمرینات و مسابقات احداث شده است.
۲۰. **دریاچه ورزشی**: مکان ورزشی روباز آبی، با وسعت قابل توجه که به‌منظور انجام فعالیت‌های ورزشی به‌صورت دائم، تجهیز یا احداث شده است.

۲۱. **مجتمع ورزشی:** مکان‌های ورزشی متمرکز در یک محدوده ساختمانی که می‌تواند دارای امکانات رفاهی مشترک یا مجزا باشد.

۲۲. **مجموعه ورزشی:** محدوده‌ای گسترده، متشکل از مکان‌ها یا مجتمع‌های ورزشی که امکانات و تجهیزات مجزا برای انجام فعالیت چند رشته ورزشی به صورت همزمان را داشته باشد.

۲۳. **پروانه فعالیت باشگاه:** مجوزی که به منظور فعالیت باشگاه ورزشی در چهارچوب ضوابط و مقررات تعیین شده توسط وزارت، برای اشخاص حقیقی یا حقوقی متقاضی برای مکان مشخص و بازه زمانی معین صادر می‌گردد.

۲۴. **پروانه فعالیت باشگاه عمومی:** مجوزی است که به منظور فعالیت باشگاه‌داری، در عرصه ورزشی براساس بند «۱۱» ماده (۱) با تأیید فنی فدراسیون مربوطه از سوی وزارت صادر می‌گردد.

۲۵. **پروانه فعالیت باشگاه حرفه‌ای:** مجوزی است که به منظور فعالیت باشگاه‌داری، در عرصه حرفه‌ای با تأیید فدراسیون مربوطه از سوی وزارت صادر می‌گردد.

**تبصره «۱»-** اتحادیه باشگاه‌های ورزشی عمومی با هدف نظارت و تأمین حقوق صنفی باشگاه‌داران دارای مجوز باشگاه عمومی و با مجوز وزارت تشکیل می‌شود.

**تبصره «۲»-** اتحادیه باشگاه‌های ورزشی حرفه‌ای با هدف نظارت و تأمین حقوق صنفی باشگاه‌داران دارای مجوز باشگاه حرفه‌ای و با مجوز وزارت تشکیل می‌شود.

#### ماده (۲) - اهداف

##### الف) اهداف کلان

۱. افزایش سهم ورزش در ارتقای سلامتی مردم
۲. افزایش سهم ورزش در ارتقای هویت، عزت و اقتدار ملی
۳. افزایش سهم ورزش در بهبود فرهنگ جامعه مبتنی بر ارزش‌های اسلامی - ایرانی و موازین شرعی
۴. افزایش سهم ورزش در رونق اقتصاد کشور

##### ب) اهداف خرد (اختصاصی)

۱. کاهش تصدی‌گری دولت در بخش باشگاه‌های ورزشی
۲. بسترسازی و حمایت از نظام بیمه‌های اجباری و تخصصی، درمان و بازنشستگی در باشگاه‌های ورزشی
۳. تعیین نوع و میزان مشوق‌ها و شرایط حمایتی و مالیاتی برای تأسیس و اداره باشگاه‌های ورزشی و همچنین برای حامیان ورزشی
۴. تعیین منابع درآمدی پایدار (فعالیت‌های تجاری و اقتصادی، حق پخش رسانه‌ای و درآمدهای روز مسابقات) باشگاه‌های ورزشی و پشتیبانی قانونی برای تحقق آنها
۵. تسهیل‌گری و تنظیم‌گری، حضور باشگاه‌های ورزشی در بازار سرمایه
۶. رشد کسب‌وکارها و اشتغال‌زایی در عرصه ورزش
۷. ترویج و تعمیم اخلاق، منش پهلوانی و توسعه فعالیت‌های فرهنگی و مسئولیت اجتماعی در ورزش



۸. ارتقاء همبستگی، غرور ملی و نشاط اجتماعی از طریق ورزش
۹. استانداردسازی قراردادهای ورزشی و ارتقاء سطح سواد و دانش حقوق ورزشی

## فصل دوم: ساختار نظام

### ماده (۳) ارکان نظام جامع

۱. وزارت
۲. فدراسیون‌ها
۳. اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی

### ماده (۴) وظایف ارکان

#### الف) وظایف وزارت

وظایف احصا شده مندرج در بند «الف» ماده (۴) مرتبط در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶ به جز اجزای «۲»، «۱۱»، «۱۳»، «۱۴»، «۱۵»، «۱۷»، «۲۴».

#### ب) وظایف فدراسیون‌ها

۱. تهیه و تدوین و پیشنهاد استانداردهای فنی و دستورالعمل شرایط اختصاصی تأسیس باشگاه‌ها در رشته‌های مختلف به‌انضمام پیوست فرهنگی - اجتماعی مناسب هر رشته ورزشی به وزارت
۲. تعامل در فعالیت اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی برحسب ضوابط و شرایط مندرج در این قانون
۳. تأیید فنی فعالیت باشگاه‌های حرفه‌ای در رشته‌های مربوطه

#### پ) وظایف اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی کشور

#### (اتحادیه باشگاه‌های عمومی - اتحادیه باشگاه‌های حرفه‌ای):

۱. ساماندهی امور باشگاه‌های ورزشی از نظر حقوقی، فرهنگی و نظام آمار و اطلاعات و سازوکارهای نظارتی
۲. برنامه‌ریزی و پیگیری مطالبات صنفی اعضا در چارچوب ضوابط و مقررات
۳. مشارکت در فرایند صدور پروانه باشگاه
۴. نظارت صنفی بر عملکرد باشگاه‌های ورزشی و ارائه گزارش‌های موضوعی به وزارت
۵. ارائه خدمات فنی و تخصصی با مشارکت فدراسیون‌ها
۶. تشکیل گروه‌های تخصصی (ورزشکاران، مربیان و ...) به‌منظور ارتقای سطح کمی و کیفی عملکرد باشگاه‌ها

## فصل سوم: شرایط فعالیت و تیم‌داری باشگاه‌های ورزشی

**ماده (۵)** هر باشگاه عمومی، باید حداقل در دو رشته ورزشی فعالیت نماید.

**ماده (۶)** هر باشگاه حرفه‌ای باید حداقل در ۲ گزینه از ۴ محور زیر تیم‌داری نماید.

۱. در یک رشته ورزشی بومی و محلی یا واجد ارزش و یا مدال‌آور تیم‌داری نماید.

۲. در یک رشته ورزشی پایه یا پرمثال تیم‌داری نماید.

۳. در یک رشته ورزشی در بخش بانوان فعالیت نماید.

۴. در یکی از رشته‌های ورزشی که تیم‌داری می‌کند باید در رده سنی پایه نیز فعالیت نماید.

**تبصره «۱»-** فعالیت آموزشی در هریک از رشته‌های ورزشی، صرفاً ذیل مجوز باشگاه و با نظارت فنی فدراسیون یا هیئت متناظر استانی تحت عنوان آموزشکده (کلاس آموزش) رشته ورزشی مربوطه مجاز بوده و استفاده از عناوینی مانند آکادمی و مدرسه بدون مجوز آموزش و پرورش مجاز نمی‌باشد.

**تبصره «۲»-** باشگاه‌دارانی که تمایل به فعالیت در هر دو حوزه باشگاه‌داری عمومی و حرفه‌ای دارند باید مجوز هر کدام را به صورت جداگانه کسب نمایند و ذیل هر دو اتحادیه به صورت مستقل فعالیت نمایند.

**تبصره «۳»-** کلیه تیم‌هایی که در مسابقات شرکت می‌نمایند، می‌بایست ذیل باشگاه دارای مجوز، فعالیت نمایند.

**ماده (۷)** باشگاه‌ها موظفند براساس مفاد اجرایی و مصوبات مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۱ و ۱۳۸۷/۱۰/۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی و همچنین به تاسی از مصوبه «اولویت‌ها و اقدامات اساسی حوزه فرهنگی ورزش کشور»، «نظام‌نامه فرهنگی کشور» که در جلسه ۷۸۱ مورخ ۱۳۹۵/۳/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است، کلیه اقدامات فرهنگی خود را اجرایی نمایند.

**تبصره «۱»-** باشگاه‌ها موظفند برنامه‌های تمرینی و مسابقات در بخش بانوان و آقایان را در تمامی رشته‌های ورزشی و اماکن مربوطه به صورت مجزا و با رعایت حریم قانونی و شرعی برگزار نمایند.

**تبصره «۲»-** باشگاه‌ها موظف به رعایت الزامات فرهنگی و اجتماعی طبق آیین‌نامه اجرایی مربوطه می‌باشند.

**تبصره «۳»-** باشگاه‌های موظفند در مجموعه تحت مدیریت خود، مسئول کمیته فرهنگی و مسئولیت اجتماعی را با تأیید شورای فرهنگی عمومی استان به منظور اجرای فعالیت‌ها و طبق آیین‌نامه اجرایی مربوطه انتخاب نمایند.

**تبصره «۴»-** براساس بند «۲» سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور، نظارت فرهنگی بر باشگاه‌هایی که در رده‌های سنی نونهالان و نوجوانان فعالیت می‌نمایند، با هماهنگی فیما بین وزارتین ورزش و جوانان و آموزش و پرورش صورت پذیرد.

**ماده (۸)** باشگاه‌های ورزشی مکلفند با بهره‌مندی از خدمات مراجع حقوق ورزشی، نسبت به استانداردسازی قراردادهای ورزشی در چارچوب قوانین و مقررات ملی مبتنی بر موازین شرعی و ارزش‌های اسلامی و همچنین قوانین و مقررات بین‌المللی اقدام نمایند.

**تبصره «۱»-** وزارت ورزش و جوانان با همکاری اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی مسئولیت نظارت بر اجرای موضوعات حقوق ورزشی، استانداردسازی قراردادهای باشگاه‌های ورزشی منطبق بر قوانین و مقررات ملی و بین‌المللی را برعهده خواهند داشت.

**تبصره «۲»-** باشگاه‌ها مطابق قوانین و مقررات کشور بایستی دارای شفافیت مالی باشند.



### فصل چهارم: نقش دولت و نهادهای عمومی غیردولتی

**ماده (۹)** دولت در توسعه ورزش، نقش مشارکتی و حمایتی دارد ولی هرگونه تصدی‌گری (اعم از مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت) دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - به استثنای شهرداری‌ها در امر باشگاه‌داری و تیم‌داری در ورزش حرفه‌ای ممنوع است.

**ماده (۱۰)** کلیه باشگاه‌های وابسته به دستگاه‌های اجرایی و نیروهای مسلح، مکلفند حداکثر به مدت (۱) سال از زمان ابلاغ این قانون، نسبت به تطبیق و تعیین تکلیف فعالیت‌های خود در چارچوب این قانون اقدام نمایند.

**ماده (۱۱)** دستگاه‌های اجرایی که دارای مکان ورزشی اختصاصی می‌باشند، مجازند، اماکن ورزشی قابل واگذاری خود را در چارچوب قوانین و مقررات تعیین شده به دارندگان پروانه باشگاه‌داری و یا متقاضیان بخش خصوصی تأسیس باشگاه ورزشی واگذار نمایند.

**ماده (۱۲)** تأسیس شعبه یا شعب باشگاه با رعایت قوانین و مقررات و ضوابط کمیسیون موضوع ماده (۵) و اخذ مجوز مستقل مجاز می‌باشد، بدیهی است هر باشگاه ورزشی فقط مجاز به معرفی و حضور یک تیم در یک رشته ورزشی در هر جنسیت و در هر سطح از لیگ‌های کشوری است.

### فصل پنجم: حمایت‌ها و تسهیلات

**ماده (۱۳)** شهرداری‌ها و کمیسیون موضوع ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن در سراسر کشور موظفند، در صورت درخواست متقاضیان بخش خصوصی و تعاونی‌ها مبنی بر احداث و یا راه‌اندازی مکان ورزشی، ۲۰ درصد از زیربنای ساختمان، متناسب با سطح اشغال و تراکم مجاز به صورت تجاری با معافیت از پرداخت عوارض، تغییر کاربری و پروانه تجاری و ورزشی صادر نمایند.

تبصره - مجوز ایجاد کاربری باید در راستای فعالیت‌های تجاری - خدماتی مرتبط با ورزش و براساس طرح‌های جامع، تفصیلی و هادی باشد.

**ماده (۱۴)** وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها مجازند با معرفی وزارت، اراضی مناسب برای احداث اماکن ورزشی در سطح کشور را در چارچوب طرح‌های توسعه (جامع، تفصیلی و هادی)، به قیمت ارزش معاملاتی اعلام شده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و همچنین تقسیط آن با رعایت تشریفات قانونی به باشگاه‌های ورزشی واگذار نمایند و تغییر کاربری این اراضی ممنوع است.

**ماده (۱۵)** وزارت مجاز است اراضی و اماکن ورزشی و ورزشگاه‌های قابل واگذاری خود را به باشگاه‌های متقاضی واجد صلاحیت با رعایت قوانین و مقررات مربوط و براساس ارزیابی هیئت سه نفره کارشناسان رسمی با حفظ کاربری ورزشی به ترتیب زیر واگذار نماید:

۱. واگذاری به صورت اجاره به مدت (۳) سال به باشگاه‌هایی که حداقل یکی از شرایط ذیل را دارا باشد:
  - الف) حداقل (۳) سال متوالی در تیمگان‌های استانی فعال باشند.
  - ب) حداقل (۲) سال متوالی در تیمگان‌های بانوان فعال باشند.
  - پ) حداقل (۳) سال متوالی در شهرهایی به جز پایتخت فعال باشند.

ت) حداقل (۲) سال به دور از مراکز استان‌ها فعال باشند.

ث) حداقل (۳) سال متوالی در بیش از ۳ رشته ورزشی فعال باشند.

**ماده (۱۶)** متقاضیان احداث باشگاه‌های ورزشی از پرداخت هزینه انشعابات آب، برق، گاز، تلفن و فاضلاب با تأیید وزارت معاف هستند.

**ماده (۱۷)** مضمولین خدمت سربازی که حداقل ۲ سال متوالی قبل از مشمولیت، در عضویت یک باشگاه ورزشی شرکت‌کننده در تیمگان‌های سراسری باشند، با درخواست وزارت و هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح می‌توانند خدمت مقدس سربازی خود را پس از طی دوره آموزش نظامی نیروها در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی در باشگاه‌های ورزشی مورد نظر وزارت سپری نمایند.

**ماده (۱۸)** وزارت مجاز است به میزان حداقل ۱۰ درصد از اعتبارات تخصیصی از محل کمک به فدراسیون‌های ورزشی را با هدف تشویق نسبت به استعدادیابی و نخبه‌پروری رشته‌های مختلف ورزشی به‌ویژه ورزش‌های سنتی، واجد ارزش، مدال‌آور، پایه و پرمدال و همچنین ورزش بانوان براساس ضوابط و آیین‌نامه‌های مصوب خود به باشگاه در قالب خرید خدمت اختصاص دهند.

**ماده (۱۹)** وزارت مجاز است ۷۰ درصد از درآمدهای حاصله از تبلیغات، حین و پس از پخش رویدادها و مسابقات ورزشی از صدا و سیما و سایر رسانه‌ها را به فدراسیون رشته‌های ورزشی ذی‌نفع درآمد فوق، جهت توزیع بین باشگاه‌های فعال در تیمگان هر رشته تخصیص داده و مابقی را نیز براساس سیاست وزارت با اولویت ورزش بانوان و ارتقاء کیفیت نظارت اتحادیه‌ها، اختصاص دهد.

تبصره - دستورالعمل این ماده باید توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان سازمان صدا و سیما (۲ نفر)، نمایندگان وزارت ورزش و جوانان (۲ نفر) و نماینده سازمان برنامه و بودجه تا ۲ ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه شده و به تصویب هیئت وزیران برسد.

**ماده (۲۰)** باشگاه‌های ورزشی مکلفند بیمه‌های مسئولیت مدنی با اخذ پوشش‌های کامل (جبران هزینه‌های پزشکی، پوشش مسئولیت بیمه‌گذار در قبال اشخاص ثالث، پوشش بیمه‌ای افزایش ریالی دیه (یکبار افزایش)، پوشش مأموریت خارج از کارگاه (مکان فعالیت) کارکنان، پوشش تبصره «۱» ماده (۶۶) قانون تأمین اجتماعی و پوشش تعدد دیات و دیات غیرمسری) و بیمه آتش‌سوزی را با پوشش کامل جهت اخذ پروانه و یا تمدید آن به‌عمل آورند.

تبصره - مدیران باشگاه‌های ورزشی موظفند در راستای اجرای ماده (۲۳) نسبت به بیمه مسئولیت مدیران ورزشگاه‌ها و اماکن ورزشی (در قبال کارکنان، در قبال استفاده‌کنندگان) اقدام نمایند.

**ماده (۲۱)** وزارت موظف است درخصوص نحوه فعالیت باشگاه‌های ورزشی داخلی در فضای مجازی مجاز، نسبت به تدوین آیین‌نامه‌ای ذیل این قانون اقدام نماید.

**ماده (۲۲)** باشگاه‌هایی می‌توانند از فرصت‌های موجود در این قانون بهره‌مند شوند که عضو اتحادیه‌های باشگاه‌های ورزشی باشند.



## فصل ششم: لغو پروانه فعالیت باشگاه‌های ورزشی

**ماده (۲۳)** وزارت مکلف است نسبت به تدوین و تنظیم دستورالعمل اجرایی صدور و لغو پروانه فعالیت باشگاه‌های ورزشی پس از تصویب این قانون اقدام نماید.

**ماده (۲۴)** کلیه آیین‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز این قانون باید حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این قانون، با پیشنهاد وزارت به تصویب هیئت وزیران برسد.

**ماده (۲۵)** از تاریخ ابلاغ این قانون، قانون اجازه تأسیس باشگاه ورزشی و ورزشگاه توسط مردم با نظارت دولت مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ لغو می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر شش فصل، ۲۵ ماده و ۱۴ تبصره در جلسه علنی روز ..... مورخ ..... مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ..... به تأیید شورای نگهبان رسید. لازم به ذکر است که احداث، بهسازی، نوسازی و تجهیز اماکن ورزشی مندرج در این قانون باید پیوست فرهنگی داشته باشد.

### منابع و مأخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران. اصل سوم، ۱۳۵۸ و با اصلاحات بعدی.
۲. قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۶.
۳. قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۴-۱۳۸۸)
۴. قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)
۵. قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)
۶. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۰). واکاوی وضعیت اقتصادی باشگاه‌های ورزشی در دوران کرونا، شماره مسلسل: ۱۷۸۲۰.
۷. نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور، مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، مصوب ۱۳۹۲/۰۱/۲۱.
۸. اولویت‌ها و اقدامات اساسی حوزه فرهنگی ورزش کشور. مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۵/۳/۲۵.
۹. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۹). مسئله قراردادهای حرفه‌ای ورزشی با تأکید بر رشته فوتبال، شماره مسلسل: ۲۷۰۱۷۱۷۴.
۱۰. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۱). تحلیل وضعیت ورزش بانوان در ایران و تبیین چالش‌ها و موانع و ارائه راهکارهای اثربخش. شماره مسلسل: ۱۸۳۴۳.
۱۱. سازمان تربیت بدنی (۱۳۸۲). تهیه سند راهبرد توسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش.
۱۲. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۰). اظهارنظر کارشناسی درباره: «لایحه تعیین جایگاه قانونی فدراسیون‌های ورزشی آماتوری». شماره مسلسل: ۱۸۱۲۹.
۱۳. گزارش نظارتی دیوان محاسبات کشور (۱۴۰۰). عملکرد وزارت ورزش و جوانان در سال ۱۳۹۹.
۱۴. گزارش نظارتی دیوان محاسبات کشور (۱۴۰۰). عملکرد وزارت ورزش و جوانان در ۴ ماهه اول سال ۱۴۰۰.
۱۵. گزارش نظارتی دیوان محاسبات کشور (۱۴۰۰). عملکرد وزارت ورزش و جوانان در ۶ ماهه نخست سال ۱۴۰۰.

